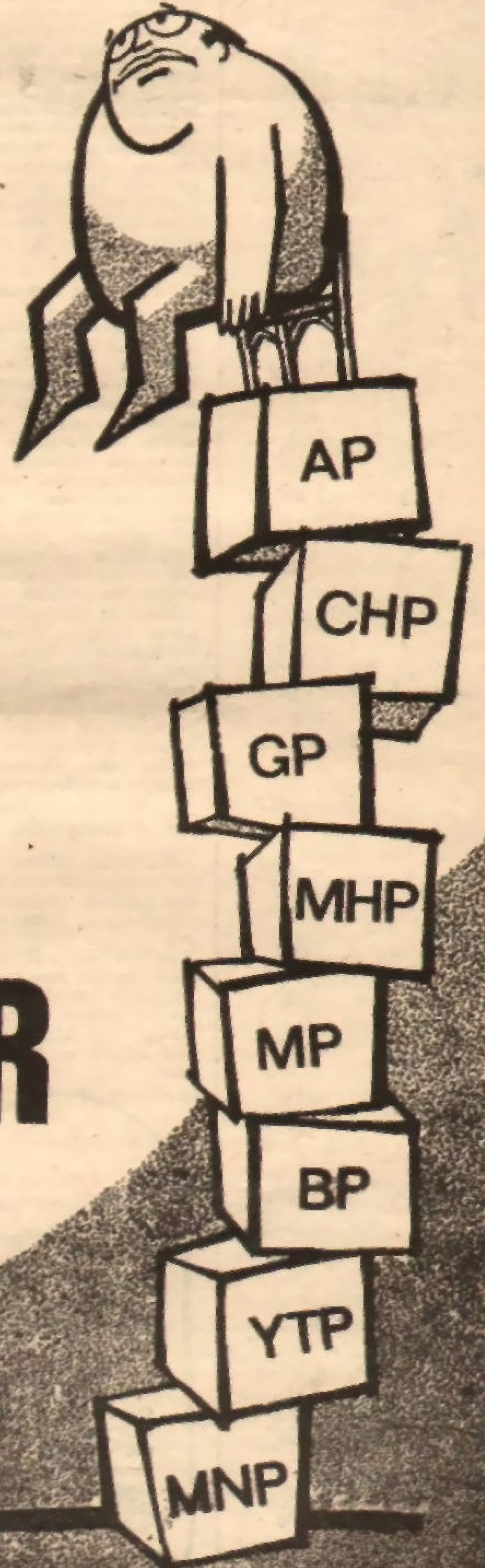
ANT

Yusuf Aslan yazıyor: "El Feth'e niçin gittim?"

Haftalık Dergi • 24 Şubat 1970 • Sayı 165 • 150 Krş

PAZARLIKLA KURULAN HÜKÜMET YIKILMAĞA MAHKUMDUR

15 şubat

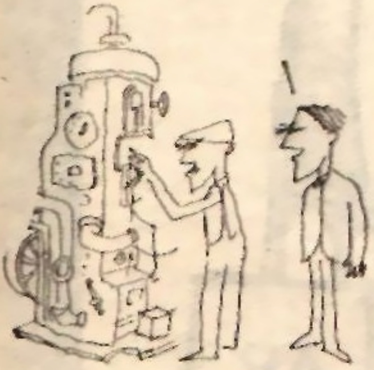
16 şubat

17 şubat

18 şubat

•bir •

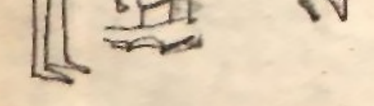

İsrail Canavarlığı

Ünlü düşünür Russell'in ölümünden iki gün önce belirttiği gibi emperyalizmin Ortadoğu'daki saldırganlığının aleti olan İsrail, son olarak Kahire banliyösünde sivil imalat yapan bir fabrikayı uçaklarına bombalatarak 70 işçinin ölümüne, bir o kadarının da yaralanmasına sebep olmuştur. Olay bütün dünyada şiddetli tepki yaratmış, Mareşal Tito olayı «Ortaçağlara dönük barbarlık, tam Nazi usulü davranış» olarak nitelemiş, Kahire'de halk galeyana gelerek üçlü zirve toplantısı yapan Mısır, Sudan ve Libya devlet başkanlarının cuma namazına gittikleri sırada «İntikam» diye bağırmışlardır. Bütün dünyanın işçi sendikaları ve işçi partileri de, işçilere karşı yapılan bu siyonizm canavarlığını şiddetle protesto etmişlerdir.

Hüseyin boyun eğdi

Filistin gerillacılarına karşı kısıtlayıcı tedbirler almaya kalkışan Ürdün müstebidi Kral Hüseyin nihayet boyunun ölçüsünü almış ve gerillacılar karşısında ricat etmiştir. İsrail'e karşı Ürdün'ü üs olarak kullanan Filistin kurtuluş hareketi mücahitlerinin faaliyetlerini önlemeğe kalkışması üzerine gerillacılar hükümet kuvvetleriyle çarpışmaya başlamış, iki taraf da büyük kayıplar vermiştir. Bu çatışma sonunda tahtını da kaybedebileceğini gören Hüseyin, Filistin komandolarının temsilcileriyle yaptığı görüşmede komando faaliyetlerinin önlenmesini ertelediğini açıklamak zorunda kalmıştır. Bunun üzerine Filistin komandoları «Kral teslim oldu», «Komandoların Zaferi» diye bağırmışlardır.

Almanya'da Türkler

Almanya'da çalışan yabancı işçiler arasında sayı bakımından Türkler üçüncü sıraya yükselmiştir. Almanya'da halen 330 bin İtalyan, 297 bin Yugoslav ve 272.400 de Türk işçisi mevcuttur. Geçen yıl içinde Türkiye vatandaşlarının sadece Almanya'dan yurda yaptıkları havaleler 450 milyon mark civarındadır.

Bayrak Yırtanlar

Bir süre önce Samsun'da Türk bayrağını yırtıkları için yakalanan Griffith, Hall ve Edward adındaki üç Amerikalı, Afyon Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma sonunda mahkum edilmiştirler, Hall 15 ay, diğer ikisi ise 10 ay hapis yatacaklardır.

ATÖF'TEN ANT'A

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu (ATÖF) adına Başkan Hakkı Keskin, ANT'a şu mesajı göndermiştir: «Almanya Türk Öğrenci Federasyonu olarak bizler, bilhassa 158. sayıdan itibaren ANT Dergisi'nin, Türkiye Solunun ideolojik ve örgütsel birlik ve beraberliğini sağlama yönünde gösterdiği gayretleri büyük bir takdir ve sevinçle izliyoruz. Tek cümleyle ifade etmek isteriz ki, bu yöndeki gayret ve tutumunuzla federasyonumuz tamamen hemfikirdir.»

İkinci Vietnam!

Yugoslav «Komünist» Dergisi, son sayısında Ortadoğu sorununu inceleyerek bu bölgenin Vietnamlaşacağını belirtmekte ve şöyle demektedir: «Beyaz Saray'ın tutumu sonucunda, Amerika, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği arasındaki dörtlü görüşmelerin çıkmaza girmek üzere olduğu anlaşılmaktadır. Oysa Arap ülkeleri bu görüşmelere büyük umutlar bağlamıştı. İsrail saldırılarının artması, Ortadoğu'nun Vietnam savaşlarını andıran bir durum almasına yolaçmaktadır. Çatışmaların büyümesi ve daha geniş bir bölgeye sıçraması ihtimali artmaktadır.» Hatırlanacağı üzere, 1967 Haziran savaşlarından hemen sonra ANT'ta «Ortadoğu'nun Vietnamlaşmakta olduğu» belirtilmişti.

Küba ile dayanışma

600 kadar Amerikan genci, şekerkamışı hasadında yardımcı olmak üzere Küba'ya gitmektedirler. Amerika'nın dört bir yanından gelen gençler, Kanada'nın Saint John şehrinde kayak yapmaya gittiklerini bildirerek izin almışlar, ancak sınırı geçip bu şehre geldikten sonra Küba'ya gideceklerini açıklamışlardır. Grubun sözcüsü Bruce Jacobs, «Gideceğimiz yer Küba. Gidişimizin sebebi ise, Küba ihtilalcileri ile dayanışma içinde bulunduğumuzu göstermek ve 'Yankee emperyalizmi'ni protesto etmektir» demiştir.

Nazilere Baskın

Almanya'da Hitler devrini hortlatmak ve İkinci Dünya Savaşı'nda kaybedilen Alman topraklarının iadesini sağlamak gerekçesiyle dünyayı yeniden kana boyamak amacı güden aşırı sağcı Ulusal Demokrat Parti (NDP)'nin Werheim'de toplanan büyük kongresi, beş binden fazla işçi ve öğrenci tarafından basılmıştır. Sağcıları koruyan polis ile işçi ve öğrenciler arasında çatışmalar olmuş, helikopterlerden gaz bombaları atılmıştır.

Türkiye'de dış yardım

OECD bünyesi içinde gelişmemiş ülkelere yardımları kontrol etmek üzere kurulmuş olan Kalkınma Yardım Komitesi (C.A.D.) dış yardımlarla ilgili bir açıklama yapmıştır. Buna göre, 1964 - 67 yıllarında dış yardımların yüzde 18'i Hindistan'a gitmiş, Pakistan yüzde 7 Güney Kore yüzde 6, Türkiye ise yüzde 3 oranında yardım almışlardır. Yardım alan ülkeler listesinde dördüncü sırayı işgal eden Türkiye'nin dört yıllık dış yardım ortalaması 185 milyon dolar olup, kişi başına 6 dolar isabet etmekte ve bu yardımlar milli gelirin yüzde 2'sini teşkil ettiği gibi, ithalatın da yüzde 30'unu karşılamaktadır. Miktar olarak en yüksek yardımı olan Hindistan'da kişi başına düşen yardım miktarı ise 2.4 dolarda kalmaktadır ki, bu da Türkiye'nin büyük kapitalist ülkelerden en çok yardımı alan ülke olduğunu ve özellikle ithalatının finansmanı bakımından dış kaynaklara bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Toda Raba Davası

Ünlü Yunan yazarı Nikos Kazancakis'in Toda Raba adlı kitabını türkçeleştirdiği için «komünizm propagandası» yapmaktan sanık olarak 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Ahmet Angın, son duruşmada, bu kitabın faşist yönetim altındaki Yunanistan'da bile serbestçe basılıp satıldığını, faşist bir ülkede «komünizm propagandası» sayılmayan bir kitap eğer «demokratik» bir ülke olarak bilinen Türkiye'de suç sayılacaksa, ellerine derhal kelepçe takılmasına hazır olduğunu söylemiş, Yunanistan'dan bu kitabın son baskısının getirilmesini istemiştir. Buna karşılık savcı, «faşist» Yunanistan'ın tutumunun Türkiye'yi ilgilendirmeyeceğini, Türkiye'de «komünizmin suç sayıldığını» söyleyerek Angın'ın talebinin reddini istemiştir. Bunun üzerine mahkeme heyeti Angın'ın talebini reddederek savcının mütalaasını bildirmesi için duruşmayı başka güne ertelemiştir.

Fransa'nın ikiyüzlülüğü

Özellikle Pompidou'nun cumhurbaşkanı olmasından sonra Fransa geleneksel politikasına uygun ikiyüzlü bir tutum takınmıştır. Bilindiği gibi bir yandan Arapları tutar görünürken, bir yandan da korsan romanlarına yakışır bir manevra ile İsrail'e hücumbotlar satmıştı. «İnsan haklarının» ve demokrasinin başlıca savunucularından biri geçinen Fransa, bu defa da, bir devrimci yönetimdeki Libya'ya «Mirage» uçakları verirken, öte yandan da «insan haklarının ayaklar altına alındığı» faşist cuntanın yönetimindeki Yunanistan'a 30 «Mirage» uçağı satmak üzere albaylarla pazarlığa oturmuştur.

İtalya'da Kriz

İtalya'da uzun süreden beri devam eden bunalımlardan sonra Hristiyan Demokrat Başbakan Rumor'un istifası üzerine Cumhurbaşkanı Saragat, yeni kabineyi kurmakla yine Rumor'u görevlendirmiştir. Hristiyan Demokratlar, Sosyalistler, Birleşik Sosyalistler ve Cumhuriyetçi'lerden müteşekkil bir «Orta Sol Kabine» kurmak üzere Rumor temaslarını sürdürmektedir.

Che'nin Fotoğrafları

Bolivya'nın ikinci büyük kenti Cochamba'da hükümet daireleri, çiftçi örgütleri ve diğer bazı kuruluşların merkezlerinde gerilla lideri Che Guevara'nın fotoğrafları asılmağa başlanmıştır. Bu durumu müsamaha ile karşılayan Cumhurbaşkanı Alfredo Ovando, «Guevara'nın savaş amaçlarını destekliyorum. Ancak onun başvurduğu tedhiş usullerine karşıyım» demiştir. Bilindiği gibi, General Ovando, 1967 yılında Bolivya Silahlı Kuvvetleri Başkomutanı idi ve Che'nin öldürülmesinden birinci derecede sorumlu idi. Geçen yıl darbe yaptıktan sonra «devrimci» kesilen Ovando, Che'nin fotoğraflarının asılmasına müsamaha etmekle, alnındaki kara lekeyi temizlemeğe çalışmaktadır.

19 şubat

Halk Aldatılıyor!

Talebin arzı karşılamaması yüzünden kapitalistler ellerindeki malları satabilmek için binbir hileye başvurmaktadırlar. Bu hilelerden biri de, «tenzilatlı satışlar»dır. Uydurma etiketlerle sanki tenzilatlı satış yapılıyormuş gibi yaygara koparan bazı firmalar, açıkça halkı dolandırmaktadırlar. Ne var ki bu durum piyasada «itibarlı» sayılan büyük kapitalistleri tedirgin etmiş ve onların yaptıkları baskı sonunda İstanbul Ticaret Odası bir bildiri yayınlayarak «çok sayıda firmanın halkı aldatıcı şekilde tenzilatlı satış yaptıklarını», bundan böyle tenzilatlı satışların ancak Oda'dan izin alınmak suretiyle 1 Mart - 15 Nisan tarihleri arasında yapılacağını açıklamıştır.

Barış Gönüllüleri

Türkiye'de Barış Gönüllüleri'ne karşı devrimci güçlerin mücadelesi gelişmektedir. Son olarak Sivas Devrimci Gençlik Derneği ile Sivas Devrim Ocağı'nın birlikte düzenledikleri «BAĞIMSIZLIK HAFTASI»nda, «GİZLİ BELGELERLE BARIŞ GÖNÜLLERİ» adlı kitabımızın yazarı Müslim Özbalkan, «Barış Gönüllüleri ve Kültür Emperyalizmi» konulu bir konferans vermiştir. Hakim çevrelerin türlü tertiplerine, gençleri dövdürmelerine, teksir makinelerine, afişlere ve bildirilere elkonulmasına rağmen Bağımsızlık Haftası büyük ilgi görmüştür. Yurdun çeşitli yerlerinde de Barış Gönüllüleri'ne karşı hareketler organize edilmektedir.

20 şubat

Gandhi'nin Savaşı

Hindistan Başbakanı Bayan Gandi, yeni çıkardığı bir kararname ile, Hindistan'ın 14 büyük bankasını yeniden millileştirmiştir. Bilindiği gibi Gandi'nin bundan önceki millileştrme kararı Hint Yüksek Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Bayan Gandi'nin hazırladığı yeni kanun tasarısı bütçe müzakerelerinin başlamasından sonra parlamentoya sunulacaktır.

Çin-Rus dostluğu

Tass Ajansı'nın bildirdiğine göre Çin - Rus Dostluk Cemiyeti militanları Moskova'da bir toplantı yaparak, emperyalizme karşı savaşta Çin - Rus dostluğunun büyük önemir üzerine konuşmalar yapmışlardır.

Chrysler'de Lokavt

İktidar - Türk İş - İşverenler triumvirası esasen yetersiz ve işverenden yana olan Grev Kanunu'nu işçinin daha da aleyhine olacak şekilde değiştirmeğe çalışırken, Çayırova'daki Chrysler Fabrikası'nın işvereni «lokavt»a giderek 630 işçiyi kapı dışarı etmiştir. Toplu sözleşme görüşmelerinde Otomobil İş Sendikası'nın isteklerini kabul etmeyen, işçilerin sosyal haklarını tanımayan Chrysler işvereninin bu tutumu karşısında işçiler büyük tepki göstermişlerdir.

21 şubat

Mütevelli Heyet'e Hayır!

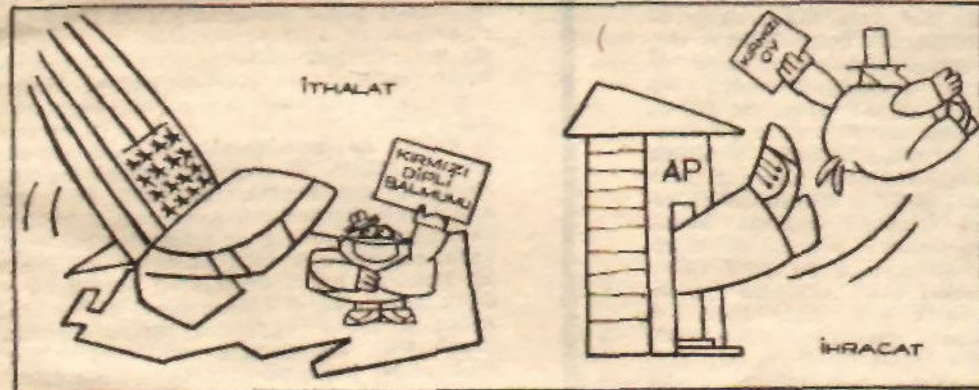
İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası bir bildiri yayınlayarak Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ndeki bunalımdan mütevelli heyetin sorumlu olduğunu açıklamış ve «Mütevelli heyeti tarafından yönetim esasına dayanan bir üniversite sistemi, bilimsel özerklik ile bağdaşmayan ilkel bir sistemdir. Bu bakımdan mevcut sistemin yapılacak yasa ile en kısa zamanda değiştirilmesini zorunlu görüyoruz» demiştir. SBF'den 26 öğretim üyesi ile 16 yardımcısı da «Mütevelli Heyete ve aşırı yetkili bir rektöre dayanan ayrıcalıklı üniversite statüsünün özerklik kavramıyla bağdaşmayacağını» açıklamıştır. Öte yandan ODTÜ Mütevelli Heyet Üyesi ve Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Mustafa Ulnöz de, «ODTÜ'de süregelen bunalımın çözümlenebilmesinin, ancak mütevelli heyet usulünden vezgeçilerek özerk üniversite statüsüne dönülmesiyle mümkün olabileceğini» bildirmiştir.

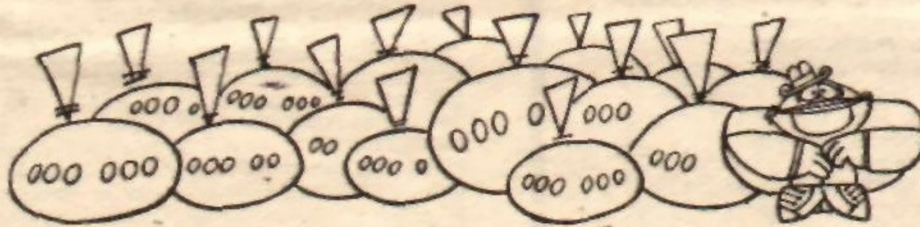
Şiir kitabı toplatıldı

Genç devrimci ozan Özkan Mert'in «Kuracağız Herşeyi Yeniden» isimli kitabı Ankara Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi'nin 970/10 numaralı kararı ile toplattırılmıştır. DTCF Fikir Kulübü yayını olarak çıkan kitapta ozanın on şiiri yeralmaktadır. Ayrıca, ANT'ta yayınlanan bir şiirinden dolayı savcılık Mert ve sorumlu müdürümüz Arolat hakkında da soruşturma açmıştır.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

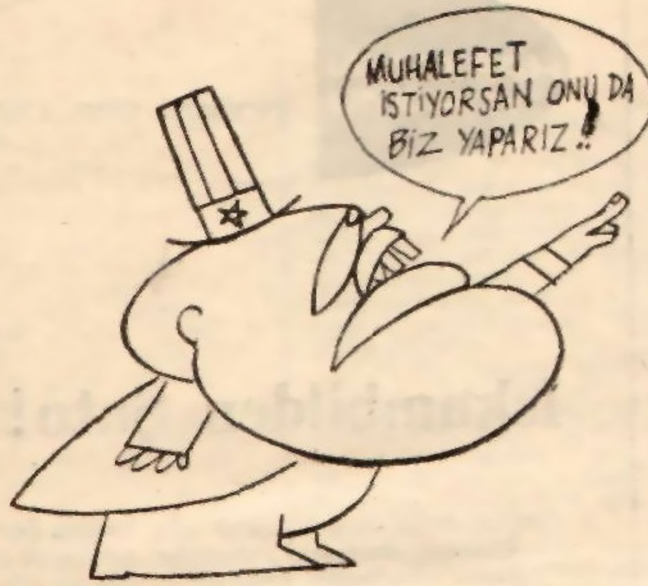
Iskambilden Şato!

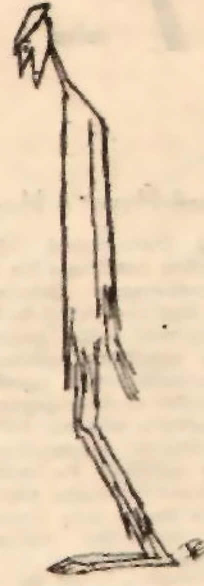
GEÇEN hafta da belirttiğimiz gibi, burjuva partileri ve politikacıları arasındaki pazarlıklar, transferler ne kadar başarıyla sonuçlanırsa sonuçlansın, görünüş odur ki, bu kokuşmuş düzeni sürdürmek iktidarında bir yönetim asla kurulamayacaktır. Nasıl kurulsun ki, hâlâ bu yönetimi kurma marifeti, mesleki kariyeri karanlık, ailevi servet ilişkileri ondan da karışık bir kişiden, hem de bu konudaki şüphelerin âzamiye çıktığı bir sırada beklenmektedir. Aslında ona bu görevi verenler de, bu işin yürümeyeceğini pekâlâ bilmektedirler. Ama ne yapsınlar ki, göstermelik Filipin demokrasisi kurallarına göre, hükümet kurma görevinin, mecliste en büyük grubu bulunduran partinin genel başkanına tevdi edilmesi zorunludur. Demirel de, sülalesi yükünü tuttuktan sonra bir an önce bu belalı işten kurtulmağa canatmaktadır ve bunun için elinden geleni ardına koymamaktadır. Ama ne yapsın ki, o da, bir kez AP'nin genel başkanı olmuştur ve kendisine üçüncü defa formalite icabı teklif edilen görevi kabul etmekten başka yapacağı bir şey yoktur.

NE var ki, Demirel'in çevresi, yani Yeminliler meseleyi hiç de onun gibi almamaktadırlar. Çünkü çoğu kapağı yeni parlamentoya atmıştır. Bilgiç'çileri de temizledikten sonra iktidarın nimetlerinden tek başlarına yararlanmak hevesindedirler. Onun için tam bir çıkmazda kalan Demirel'i, gerçek arzularının hilafına, tek başına bir AP Hükümeti kurmağa zorlamaktadırlar. İlk denedikleri şey, 41'lerin arasında bölücülük yaparak, bir kısmını nedamete getirerek tekrar 226'yı aşmaktır Nitekim, bütçe oylamasından hemen sonra 41'leri «hain»likle suçlayan Yeminliler, birkaç gün geçince klasik taktiği uygulayarak sadece elebaşlarını suçlamağa, diğerlerinin ise aldatıldıklarını söylemeğe başlamışlardır. Bu manevrayı başarıya ulaştırabilirlerse, tek başına bir AP hükümetini Demirel'e kurdurtacaklardır. O da olmazsa, küçük partilerle bir koalisyon denemesi yaparak aslanpayını yine ellerinde tutmağa çalışacaklardır. Bu da akamete uğrarsa, Amerikan emperyalizminin ve yerli işbirlikçilerinin uzun süreden beri planladıkları «büyük koalisyon», yani AP-CHP koalisyonu kaçınılmaz hale gelecektir. Böyle bir koalisyon, başta CHP ve yüksek komutanlar olmak üzere, tek başına büyük sorumluluk taşımaktan kaçan, sorumluluğu paylaşmak isteyen Demirel'in de işine gelmektedir. O zaman Yeminliler iktidar nimetlerini CHP'lilerle bölüşmek zorunda kalacaklardır. Ama, bütün nimetleri kaybetmektense, buna da razı olacaklardır.

BÖYLESİNE iğrenç menfaat pazarlıkları üzerine kurulmuş bir yönetimin ne kadar ömürlü olabileceğini, siyasi tarih karıştırmış olan herkes bilir. Bu durum, Türkiye'de egemen sınıfların nasıl çürümekte, çökmekte olduğunu açık seçik göstermektedir. Buna karşılık, işçi sınıfı ve müttefiklerinin devrimci potansiyeli gün geçtikçe artmaktadır. İşçilerin ölümü dahi göze alarak kendiliğinden giriştikleri ve giderek siyasal niteliğe yaklaştırdıkları mücadeleleri yanında, devrimci sendikalar da, haklarında ciddi eleştirilerimiz bulunmakla beraber, devrimci çizgide gelişim göstermektedirler. Köylülerin ekonomik ve demokratik mücadeleleri artık jandarma dipçiğiyle önlenemez bir güce ulaşmıştır. Devrimci gençliğin, bilimsel sosyalizmin doğruları çevresinde işçi sınıfının devrimci mücadelesi için nasıl büyük bir kuvvet oluşturduğu ANT'ın soruşturmasıyla anlaşılmıştır. Öğretmenlerin de emperyalizme ve egemen sınıflara karşı savaşın ileri mevzilerindeki yerini, bizzat öğretmen liderlerinin ANT'a yaptıkları açıklamalar ortaya koymaktadır. İster AP tek başına hükümet kursun, isterse koalisyon yapılsın, bu devrimci birikim karşısında, egemen sınıfların dikmeğe çalıştıkları iskambilden şatolar ergeç yıkılmağa mahkumdur.

Ferruh Doğan

ESKİ HİKAYE

Ankara'da adam satınalma kampanyası!

Pazarlıkla kurulan hükümet ergeç yıkılır!

Bayramdan önce Demirel'in başbakanlıktan istifası üzerine Cumhurbaşkanı Sunay'ın, sırf mevcut politik teamüle uygun olarak halen parlamentoda en büyük gruba sahip bulunan AP Genel Başkanı Demirel'i yeniden hükümeti kurmakla görevlendirmek zorunda kalması, filipin demokrasisinin içyüzünün bütün iğrençliğiyle bir kez daha ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bayram süresince bu **«hükümet bunalımı»** komedisi iki yanlı geliştirilmiştir.

Birincisi, siyasi hayatının sonuna yaklaştığı ayanbeyan belli olan ve bir numaralı sorumluluk mevkiinden bir an önce kurtulmağa can atan Süleyman Bey'in son anda alnına yediği damgaları silmek çabası... Ki, bunu doğrudan doğruya Demirel tezgahlamaktadır.

İkincisi, Demirel pek gönüllü olmasa da, hükümeti tek başına kurarak iktidarın nimetlerine başkalarını ortak etmemek için **«Yeminliler»** denilen Demirel çevresinin giriştiği pazarlık, satınalma, vaad kampanyasıdır.

Milyonlar

Bilindiği gibi, Demirel'in yediği en büyük darbe, Günaydın Gazetesi'nde açıklanan **«Demirel ailesinin servet dosyası»**dır. İddia edildiğine göre, Süleyman Demirel'in politik nüfuzundan yararlanan kardeşleri Ali Demirel ve Şevket Demirel, dört beş yılda birçok devlet bankalarını haraca bağlayarak 26 milyon 900 bin lira kredi almışlar, ayrıca yine devlet kurumlarına ait mülkleri ölü fiyatına kapatarak servetlerine servetler katmışlardır.

İşte, başbakanlık görevinin yine Süleyman Demirel'e tevdi edildiği gün Şevket ve Ali adındaki biraderler Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyerek sözümona halkoyuna hesap vermişlerdir. Başbakanlığa **«büyük patron»** edasıyla elini kolunu sallayarak girebilen, cumhuriyetin bakanlarını arkasında yürütebilen Şevket Demirel, bu basın toplantısının düzenlenmesinde de nüfuz suiistimali yaparak devlet memuru olan Anadolu Ajansı Genel Müdürü Atilla Onuk'u emrinde çalıştırmış, basın toplantısının metinini de A. A.'nın makinelerinde yazdırıp bastırmıştır.

Ve bu **«nüfuz suiistimal»**li basın toplantısında Şevket Bey'in savunması, **«Hayır aldığımız krediler 26 milyon 900 bin lira değil, 19 milyon'cuktur. Bunu da her vatandaş dilediği zaman bankalardan alabilir»** demekten ibaret olmuştur. Dört yıl önce sadece 262 lira vergi ödedikleri bilinen Demirel'lerin bu beyanları, tek kelimeyle, **«kıptinin şecaat arzederken sirkatin söylemesi»** olmuştur. Demirel konusunda hiç değilse nötr davranan gazeteler dahi, biraderlerin bu basın toplantısı karşısında alay etmekten kendilerini alamamışlardır.

Biraderlerinin basın toplantısıyla zevahiri kurtaramayan Süleyman Bey, giderayak son prestij gösterisini, Boğaz Köprüsü'nün temel atma töreniyle yapmıştır. Geçen sayıda **«bir ihanet abidesi»** olacağını rakamlarla ve nedenleriyle açıkladığımız Boğaz Köprüsü'nü, Demirel kendi döneminin bir **«hizmet abidesi»** olarak mutantan bir törenle İstanbul'lulara tevdi etmiştir! Ne var ki, her şeyi mühendis ve işadamı kafasıyla değerlendiren Süleyman Bey, Boğaz'ın ortayerine dikilecek bu kazıkların kendisine rahmet değil beddua okutturacağını, eğer ömrü vefa ederse görecektir. Anadolu halkı, kendi dertleri dururken İstanbul'a köprü dikilmesine şimdiden lanet yağdırırken, bugün parlak proje fotoğraflarıyla ve beyin yıkamayla gözleri kamaştırılan İstanbul'lular da, proje tamamlanıp şehir hayatı tamamen allak bullak olduktan ve işin mali yükü sırtlarına bindikten sonra herhalde Demirel'e hayır dua etmeyeceklerdir.

Yüzbinler!

Demirel'lerin milyonları ve milyarlık Boğaz Köprüsü üzerine çeşitli spekülasyonlar devam ederken, Demirel'in başkanlığında **«tek başına AP hükümeti»** kurdurmak hırsında olan **«Yeminliler»** de, adam satınalmak için yine devlet kesesinden yüzbinleri seferber etmişlerdir.

AP Grupu'nun 213'e düşmüş olan mevcudunu tekrar 226'nın üstüne çıkarmak için önce bağımsızlara barış taarruzuna geçilmiş, bir milletvekili başına 200 - 300 bin lira teklif edilmiştir. Bayram süresince devam eden bu adam satınalma gayretlerinin sonucu 3 bağımsız ve 1 YTP milletvekilinin transferi olmuştur.

Bu kampanyadan beklenen sonuç alınamayınca, daha da çirkin bir yola başvurulmuştur. Hatırlanacağı üzere 41'lerin **«kesin ihraç talebi»**yle haysiyet divanına sevkedilmelerinden hemen sonra AP Haysiyet Divanı Başkanı, siyasi tarihte görülmemiş bir fütursuzlukla, hiçbirinin savunmasını dahi almadan **«41'lerin teşkilatta öldürülmeleri caizdir»** fetvasını vermişti. Ancak Bağımsızları satınalmak mümkün olamayınca bu defa **«öldürülmeleri caiz»** 41'lerden adam ayartmak için iğrenç kulis oyunlarına girilmiş, AP'nin tek başına iktidarda kalmasını sağlayacak her milletvekiline devlet bankalarının kredi musluklarının sonuna kadar açılacağı kulaklara fısıldanmıştır.

Hafta sonunda 41'ler bu bölme manevrasını neticesiz bırakmak için Haysiyet Divanı'na ortak savunma vermek için çalışmaktadırlar ve görünüşe göre Yeminliler'in **«tek başına iktidar»** gayretleri başarıya ulaşamayacaktır.

O takdirde koalisyon yada erken seçim (ki onun da sonucu yine koalisyondur) kaçınılmaz hale gelecektir.

İster şimdi bu iğrenç pazarlıklar sonucunda kurulmuş olsun, isterse seçimden sonra daha yüksek seviyede pazarlıkla kurulmuş olsun, bütün bunlar emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin Türkiye'deki son debelenişleri olmaktan öteye gidemeyecek, pazarlıklarla kurulan hükümetler ergeç yıkılmağa mahkum olacaktır.

ANT Dergisi'nin 3 haftadır süren gençlik soruşturması gerçekten ilginç ve umut verici sonuçlar doğurdu. Proletaryanın ideolojisine inanmış gençlik liderleri devrimci hareketin sorunları üzerine geniş açıklamalar ve açılımlar getirdiler. Genç adamlar devrimin temel meseleleri üzerinde düşünmekte, çalışmakta ve bu çabalarında da bilimsel sosyalizmin metodunu içtenlikle kullanmaya çalışmaktadırlar. Bu elbette ki devrimci hareketimizin objektif koşullarından doğan bir olgudur. Henüz geniş işçi ve köylü kitlelerine yayılmamış olan Bilimsel Sosyalist ideolojinin bu atılımın eşiğinde en yaygın biçimde genç entellektüellerin içinde var olması doğaldır. Yani bugün ekonomik ve siyasal bilinçlenmenin eşiğinde olan geniş işçi ve köylü kitlelerinin somut öncüsü devrimci gençlik ve özellikle sosyalist gençlik. O halde gençlik sorunlarına bakış açımızı genişletmek ve yenilemek gereğindeyiz.

I. 1960'larda siyasal düzeydeki burjuva demokratik özgürlükler için ayağa kalkan gençlik yığınları genellikle küçük burjuva ideolojilerinin etkisindeydi. Bir yandan ülkedeki ekonomik ve sosyal gelişim sonucu, objektif olarak işçi sınıfının gelişmeye ve güçlenmeye başlaması, diğer yandan 27 Mayıs sonrasının nisbi özgürlük ortamı, öte yandan da bu ortam içerisinde TİP'in kurulması, küçük burjuva kesimler içerisinde radikal eğilimlerin güçlenmesi aydın çevreleri ve gençliği büyük ölçüde etkiledi; antiemperyalist ve sosyalizan akımlar yaygınlık kazandı.

1964'lere kadar CHP'li militan gençlik kadroların yönetiminde gelişen gençlik hareketleri 27-28 Nisanların çizgisini pek aşamadı. Ancak yukarıda belirlediğimiz gelişim sonucu, aydınlar ve gençlik içerisinde gelişen antiemperyalist ve sosyalizan akımlar kendi gençlik kadrolarını da doğurmaya başladı. TİP paralelinde gelişen bu kadrolar 1964'lerde etkinliklerini büyük ölçüde (nicel olarak pek az olmalarına rağmen) artırdılar ve o dönemin ana öğrenci kuruluşu TMTF'i etkime alanları içine aldılar. Bu dönem antiemperyalist sorunlara ilginin aydınlar ve gençlik içerisinde yaygınlaştığı dönemdir.

II. Artık TİP pa[illegible]lelindeki sosyalist gençlik kadroları CHP'li militan kadroları sarsmağa ve gençlik hareketlerinin yönetiminden fiilen sökmeye başlamışlardır. Bu kadrolar yeni örgüt ve eylem anlayışlarıyla birlikte gençlik hareketlerinde yer almış ve yönetimi ele geçirmişlerdir. 1965'lerde bu kadroların FKF'yi kurduğunu görüyoruz. FKF'nin örgütlenme anlayışı; sosyalist parti olarak kabul ettiği TİP'e ideolojide ve ana eylem çizgisinde bağımlılık, örgütsel bağımsızlık olarak belirlenmekteydi. Örgütlenme alanı olarak yüksek öğrenim gençliğini kabul etmekte ve bu kitle içerisinden partiye militanlar yetiştirmeyi amaçlamakta idi. Ve bunu sağlamanın yolunu da, bir yandan gençlik yığınları içerisinde örgütlenmeye çalışmak, diğer yandan da genellikle parti ve sendikalar aracılığı ile geniş işçi ve köylü yığınlarıyla gençliği kontağa geçirmek olarak belirliyordu.

Görülmektedir ki, FKF kaba hatlarıyla leninist örgütlenme ilkelerine göre kurulmaya çalışılmıştır. Ancak, deney olarak başarısızlığa uğramıştır. Bunun temel nedeni, doğru ilkelerin yanlış uygulanması ve bilimsel sosyalist bilgilenme düzeyinin yetersizliğidir. Elbette sosyalist gençlik örgütünün örgütlenme anlayışı; partiye ideolojide ve ana eylem çizgisinde bağımlılık, örgütsel bağımsızlık biçiminde olacaktır. Ama parti proletaryanın öz örgütü ise, ama partide bilimsel sosyalizm hakimse... Elbette ki, sosyalist gençlik örgütü işçi ve köylülerle ana kontaklarını parti ve sendikalar aracılığıyla kuracaktır. Ama parti, proletaryanın öz örgütü ise, ama genç militanlar her çeşit sendikada çalışabilecek bilgi düzeyine sahipse... Kaldı ki, kitlelerle bağ kurmanın en önemli bir yöntemi de, kitlelerin kendiliğinden hareketi içerisinde doğrudan yeralmak ve onları ileri götürmektir (Bu ancak FKF kadrolarının son dönemlerinde farkedildi ve bu yolda çalışıldı. Derby, Singer,... vs.).

Partinin öz örgüt olmayışı, sendikalarla yeterli bağların kurulmayışı, kendiliğinden hareketlerin başından itibaren değerlendirilemeyişi ve en önemli etken olarak da ideolojik yetersizlik, FKF kadrolarının geniş işçi ve köylü yığınlarıyla organik bağlar kurulabilmesini engelledi. TİP karşısında örgütsel bağımsızlığın kurulamayışı ise, eylem planında FKF'yi büyük ölçüde TİP oportünist yönetici kliğinin parlamentarist ve uzlaşıcı tutumunun kuyruğuna taktı. İdeolojik ve stratejik planda ise bilimsel sosyalist bilgilenmenin yetersizliği uzun süre FKF kadrolarını TİP oportünist yönetici kliğinin görünürde sol sekter, özde sağ sapmasının etkisi altında kalmasına sebep oldu.

III. Bu durum elbette ki, sosyalist gençlik kadroları içerisinde (ve tabii FKF'de) karşı eğilimleri ve giderek yeni kadroları doğuracaktı ve doğurdu da. Bu doğuş Türkiye sosyalist hareketi içerisinde TİP oportünist yönetici kliğine karşı doğan hareketlerle aşağı yukarı eşzamanlıdır. FKF kadroları CHP'li gençlik kadrolarına ve sağ guruplara karşı mücadele ederek, ve Türkiye çapında da ilk antiemperyalist bilinçlenme süreci içerisinde doğup gelişmiş ve bu dönemin hastalıklarını içlerinde taşımışlardır. Sosyalist gençlik içerisinde FKF kadrolarına karşı biçimlenen gruplar ise büyük ölçüde TİP'in gençlik içerisindeki olumsuz tavrına ve FKF'nin yanlışlarına tepki olarak doğmuşlardır. İdeolojik planda TİP'e karşı doğan

Gençlik devrimci ilkelerde birleşiyor

Sıtkı Coşkun

hareketin ana özelliği, bilimsel sosyalist genel doğruları açıklamağa ve savunmağa çalışma biçiminde belirleniyordu. Ancak ideolojik yetersizlik bu kadrolarda da kendini açıkça gösteriyordu. Bu yetersizliğin doğurduğu en önemli olgu hareketin tepki yanı olmuştur.

Gençlik kesiminde FKF karşısındaki kadrolarda da bu tepkici yanı açıkça görebiliriz. FKF'nin parti konusundaki örgütsel bağımsızlığı koruyamıyan uygulaması, TİP'in gençlik karşısındaki olumsuz ve antimarksist tutumunu bu kadrolarda sosyalist parti olmasa da olur gibi sağ görüşleri doğurdu. FKF'nin yukarıda belirlediğimiz nedenlerle işçi köylü kitleleriyle bağ kuramayışı ve parti karşısında örgütsel bağımsızlığını koruyamadığından içine düştüğü pasif duruma karşı da bu kadrolar avantürist ve «nerde hareket orda bereket» gibi şiarların belirlediği Blankist eğilimleri taşıyarak doğdu ve gelişti. Bu kadrolar FKF kadrolarını devirerek sosyalist gençlik hareketini ve giderek genel devrimci gençlik hareketinin önderliğini ele geçirdiler.

Bugünkü Durum

Bugün durum nedir? 1965'lerden beri sosyalist gençlik kadrolarının yönetiminde gençlik hareketleri büyük atılımlar yaptı ve gençlik etkin bir baskı grubu olarak bugün sosyal ve politik yaşam içerisinde yer almakta. Gençliğin büyük çoğunluğu devrimci görüşlerin çevresinde toplanmış bulunuyor. Ana etkin güç, sosyalist gençlik kadrolarıdır. Ve zaten son altı yıllık gençlik hareketleri sosyalist gençlik kadrolarının damgasını taşımaktadır. Geniş gençlik yığınları onların yönetiminde sudan burjuva demokratik istekler ve bunların belirlediği düşünce ve eylem çizgisinden tutarlı anti-emperyalist, demokratik düşünce ve eylem çizgisine doğru gelişim göstermiştir. Bundan sonra da gençlik hareketlerinin devrimci harekete yararlı bir biçimde yürüyebilmesi, Türkiye sosyalist hareketinin ve ona bağlı olarak da sosyalist gençlik hareketinin gelişimine göre belirlenecektir. Bunun içindir ki, gençlik meselesinde özellikle sosyalist gençlik hareketi üzerinde durmak gereklidir. Türkiye sosyalist hareketinin içinde bulunduğu kaos sosyalist gençlik hareketi ve kadroları içerisinde yansımaktadır.

TİP'in oportünist yönetici kliği yönetimde iken parti içinde tartışma ve gelişmenin engellenmesi, oportünist yönetici kliğin ideolojik yenilgisinden sonra ise TİP'deki dağınıklık, ideolojik tartışmaların ve dolayısıyla hareketin büyük ölçüde sosyalist gençlik kadrolarına ve sosyalistlerin gençlik örgütü içerisine kayması sonucunu doğurmuştur. Bu sosyalist gençlik hareketinin hem zaafı, hem avantajıdır. Zaafıdır, çünkü sosyalizmin devrimci kıvılcımının kitlelere sıçratılması gibi bir görev herşeye rağmen küçük burjuva hastalıklarını bağrında taşıyan sosyalist gençlik kadrolarına yüklenmekte ve bu durum, sosyalist gençlik kadroları içerisinde çok sayıda parçalanmaları, ideolojide ve eylemde ayrılan gurupları ve çeşitli sapmaları doğurmaktadır. Avantajıdır, çünkü görevin ciddiyeti ve hata affetmeyen yanı, genç adamların dinamizmini, çalışkanlığını ve cesaretini geliştirmekte; elenen, tasfiye olan, sapan unsurların arasında sağlıklı, bilimsel sosyalist formasyonu olan, kendini geliştirmeye çalışan grupları, kadroları doğurmaktadır.

Bugün sosyalist gençlik kadroları, genel gençlik hareketinin yönetimini elinde bulundururken, kendi içinde de yoğun bölünmeleri gruplaşmalar, sapma eğilimleri taşımaktadır. Bu korkulması gereken bir yan değildir. Bilimsel Sosyalizm, çelişmelerin bilimidir. Ve Bilimsel Sosyalistler çelişmelerden korkmazlar, çünkü çelişmeler onların en büyük silahıdır ve onlar çelişmeleri kanalize ederek, çözerek yürürler. Bu bakımdan içinde bulunulan durum Bilimsel Sosyalist dünya görüşünü kavramış militanlar için zaaf değil, gelişme umududur. Çünkü çelişmenin olmadığı yerde gelişme ve devrimci hareket olamaz.

Ne Yapmalı?

Gençlik hareketinin sosyalizm yolundaki devrimci kavgamıza yararlı olması için ne yapmalıyız? Bilimsel sosyalizmi kavramış genç militanlar ne yapmalı?

Devrimci gençlik hareketlerinin yöneticisi ve önder gücü olan sosyalist gençliğin ideoloji ve eylem birliği sağlanmalıdır. Bunun ortamı vardır, gelişmeler her şeye rağmen umut vericidir. Sosyalist gençlik kadrolarının içinde bir yandan küçük burjuva kuyrukçuluğunun teorisi yapılmaya çalışılmakta, öte yandan sol sekter avantürist eğilimler kendini göstermekte ve diğer yandan hâlâ direnen oportünizmin ve revizyonizmin kalıntıları ve yeni yeni oportünizm belirtileri, ama herşeyin ötesinde ve herşeye rağmen ideolojik planda bir berraklığa ve açıklığa doğru gelişim kendini açıkça göstermektedir. Tartışmalar bilimsel sosyalist platforma yükselmekte ve Bilimsel Sosyalizmin projektörü her köşeyi aydınlatmaya başlamaktadır.

Bunun en somut örneği Ant Dergisi'nin soruşturmasına gelen cevaplarda görülmektedir. Ana ilkelerde belli bir birliğe yönelme vardır. Bu gelişimin süratlendirilmesi ve sistematize edilmesi zorunludur. Bunun için yapılması gereken en önemli şey tartışma ortamının geliştirilmesi, doğan gruplaşmaların olumlu yönde kendilerini arıtmalarını ve diğer grupları arındırmalarını (yani eleştiri ve özeleştiriyi) sağlayacak biçimde kanalize etmektir. Burada en önemli görev Dev-Genç'e ve sosyalist yayın organlarına düşmektedir. Bu, gençlik içerisinde ideoloji ve eylem birliğine doğru atılacak ilk adımdır. Bu işleyiş içerisinde her çeşit sağ ve sol sapmaya karşı şiddetle mücadele edilmelidir.

Bütün sosyalist gençlik grupları ve özellikle sosyalistlerin gençlik örgütü Dev - Genç, yoğun ideolojik bir eğitime girmelidir. Ve bunu eylem içerisinde gerçekleştirmelidir. Sosyalist gençlik kadroları, teori - pratik birliği içerisinde kendi ideoloji ve eylem birliğini sağlamaya çalışırken, amacın halkımızın sosyalizm yolundaki bağımsızlık ve demokrasi kavgasının ve giderek işçi sınıfı devriminin başarısı olduğunu unutmamak durumundadır. Devrimci gençliğin ana görevi olan devrimci kıvılcımı geniş işçi - köylü yığınlara ulaştırma, onlara bilinç taşıma yolunda, sosyalist gençlik kadroları, bir yandan kendi iç birliğini sağlamak, öte yandan daha geniş gençlik yığınlarının bilimsel sosyalizmi öğrenmelerini, benimsemelerini veya en azından sempatizan haline gelmelerini sağlamak durumundadır.

Gençlik soruşturmasında sosyalist gençlik liderlerinin çoğu bilimsel sosyalist ideolojinin temel ilkelerinde ve onun gereği olan doğru stratejide birleşmektedir. Beliren tartışmaları iki bölümde toplayabiliriz.

1. İdeolojik ve stratejik tartışmalar,

2. Doğru devrimci görüş çevresinde taktik meselelerde ve bazı stratejik meselelerdeki tartışmalar.

İdeolojik ve stratejik ayırım S.G.Ö. ile genel olarak demokratik devrim stratejisini benimseyen diğer sosyalist gençlik grupları arasında beliriyor. Sosyalist Gençlik Örgütü, kağıt üzerinde suni bir örgüt olmaktan öte değildir. Ve çıkış noktası gereği böyledir. SGÖ, TDGF bütün varlığı ile (ama yanlışlarıyla, ama eksikleriyle) varken, yeniden örgüt kurmak gibi bölücü bir tutumun ürünüdür.

Kaba hatları ile doğru devrimci ideolojiyi ve stratejiyi benimseyen liderler arasında ise taktik ve bazı stratejik sorunlarda tartışmalar vardır. Hemen belirtelim ki, bu unsurlar içerisinde de yeni yeni oportünist eğilimlerin doğduğu ve biçimlenmekte olduğu bir olgudur. Ancak biz soruşturmadaki ana tartışma noktaları üzerinde duracağız.

1 — Kavram ve kapsam olarak gençlik: Soruşturmaya gelen cevaplarda gençlikten işçi, köylü ve öğrenci gençliğin anlaşılması gerektiği görüşü ağırlık taşımaktadır. Bu nedenle gençlik kavramına açıklık getirmek gerekiyor. Gençlikten anlaşılması gereken özellikle öğrenci gençliktir. Çünkü işçi gençlik yada köylü gençlik dendiğinde kastedilen nedir ve hangi objektif olguya dayanılmaktadır? Bu açık değildir. Genç bir işçinin yaşlı bir işçiden farkı bir kuşak farklılığından öte nedir? Genç işçi de, yaşlı işçi de aynı fabrikada ve aynı şartlarda, üretim süreci içerisinde çalışmaktadırlar. Ve bunun sonucu da, sorunlarında ve özlemlerinde bir ayrıcalık yoktur. Davranışlarında ise, fizyolojik olarak genç olmanın getirdiği atılganlıktan öte ne gibi fark vardır? «...Kol emeğinde ustalığın ve güç kullanmanın payı azaldıkça, bir başka deyişle modern sanayi geliştikçe, kadın emeği erkek emeğinin yerini daha çok almaktadır. İşçi sınıfı için yaş ve cinsiyet farklarının artık ayırıcı toplumsal geçerliliği kalmamıştır...» Lenin ve Mao'da da gençlik üzerine görüşleri izlediğimizde; Lenin'de işçi gençlik kavramına teorik bir ayırım olarak rastlanmakla birlikte, Lenin'in gençlik üzerine yazılarında gençlik kavramıyla öğrenci gençliğin kastedildiğini görmekteyiz. Mao ise gençlikten yalnızca öğrenci gençliği anlamaktadır. Özellikle 4 Mayıs gençlik hareketinin 20. yılında yaptığı konuşmada bu açıklıkla görülmektedir.

2. Gençlik içerisinde orta sol, sosyal demokrat unsurlara karşı tutum: Bu konuda sosyalist gençlik kadrolarının ana tutumunun dostluk ve mücadele ana ilkesinin ışığında olacağında doğru ortak bir görüş belirlenmekle beraber, bu unsurlarla ittifaktan ve güçbirliğinden bahsedilmektedir. Bu yanlıştır. İttifaklar ve güçbirlikleri sınıflar arasında olur. Gençlik içerisindeki devrimci unsurlar arasında ise sosyalist gençlerin önderliğinde somut anti-emperyalist, demokratik hedefler için devrimci dayanışmalar söz konusu olabilir. Bu anlayış hatalı tutumlara ve eylem içerisinde bu unsurlarla özdeşleşme gibi ve hatta bu unsurların kuyruğuna takılma gibi durumları da doğurabilmektedir. Bu unsurlara karşı bir yandan amansız bir ideolojik mücadele yürütülürken, sosyalizm geniş gençlik yığınlarına maledilmeğe çalışılırken öte yandan bu unsurlar içerisindeki anti - emperyalist eğilimler desteklenmelidir.

3. Soruşturmaya gelen cevaplarda göze çarpan en önemli özellik, teorik meselelerdeki önemli gelişim ve açılımlara karşın, pratik sorunlara (örgütlenme, ve kitlelerle bağ kurma) somut, açık öneriler getirilememiştir. Halbuki, öz örgütün olmadığı bir dönemde gençlik kadrolarının kitlelerle bağ kurabilmesinin en önemli yöntemlerinden biri gençlik kadrolarının bizzat gençlik yığınları ve işçi köylü yığınları içerisinde eylem planlayıcı ve kotarıcı olmasıdır. Oysa bugün gözlenen sosyalist gençlik örgütü ve gruplarının yaptığı şeyin kendiliğinden patlamaları izlemekten gayri bir şey olmadığıdır. Bu da eylem kotarma konusunda programlı olarak çalışmayı gerektirmektedir. Sosyalist gençlik örgütleri ve kadroları ancak bu yolla KİTLE KUYRUKÇULUĞUNDAN kurtulabilirler.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, sosyalist gençlik kadroları içinde Bilimsel Sosyalizmin ideolojik ve stratejik temel ilkeleri etrafında birliğe doğru gelişimler vardır. Bu gelişimin tam bir ideoloji ve eylem birliğine dönüşmesi, sosyalist mücadeleye ve halkımızın bağımsızlık kavgasının gelişmesine ve güçlenmesine büyük katkılar getirecektir.

BÜTÜN SOSYALİST GENÇLİK KADROLARI, GENİŞ GENÇLİK KİTLELERİNİ DE PEŞİNE TAKARAK BİLİMSEL SOSYALİST KESİNTİSİZ DEVRİM TEORİSİNİN IŞIĞINDA İŞÇİ SINIFININ DAVASI İÇİN BİRLİĞE YÖNELMELİ VE HALKIMIZIN GERÇEK KURTULUŞU OLAN SOSYALİZM YOLUNDA, DEMOKRATİK HALK İKTİDARI İÇİN SÜREN KAVGANIN HIZINI VE GÜCÜNÜ BİR KAT DAHA ARTIRMALIDIRLAR.

YAŞASIN BİLİMSEL SOSYALİZMİN DEVRİMCİ IŞIĞINDA DÖGÜŞEN GENÇ ADAMLAR!

“DİSK'in 3. Büyük Kongresi 13-14-15 Şubat tarihlerinde İstanbul Çınar Oteli'nde yapılmıştır. Kongrede İsrail'in Mısır'da bir fabrikayı bombalamasını, 274-275 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasını kınayan, tarım işçilerinin eğitilmesini, işsizlik sigortası ihdasını ve «siyasi grev»in kanunlaştırılmasını öngören kararlar alınmıştır. DİSK, ayrıca, 274-275 sayılı kanunların değiştirilmesini protesto için bir de miting düzenleyecektir. Kongrede genel başkanlığa Kemal Türkler, genel sekreterliğe Kemal Sülker, yürütme kuruluna da Rıza Kuas, Kemal Nebioğlu, Ehliman Tuncer seçilmişlerdir.”

DiSK Kongresinin Ardından...

DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalar kongrelerini geçen hafta tamamladılar. Sosyalist örgütlerin hem kendi içlerinde, hem de kendi aralarında dağınık ve yer yer çatlamış olduğu bir dönemde DİSK'in kendi iç bünyesinde görünür bir kopma olmadan, görünür bir çatlama olmadan kongrelerini kapatıp yeni çalışma dönemine girmesi, tüm sosyalistler için elbette biraz olsun ferahlatıcı bir olaydır.

Kongre öncesi DİSK'i bekleyen tehlikelere işaret ederek bazı ciddi endişelerimizi de belirtmiştik. Maalesef DİSK Kongresi, bu endişelerimizi yokedici kararlar da alamamıştır. Daha doğrusu aldığı kararlar, şüphesiz, daha devrimci bir çizgiye gelmeyi arzulayan kararlar olmuştur. Ne var ki, bu kararlar, arzuları gerçekleştirici, somuta ve aydınlığa yöneltici bir bütünlükte ve köklülükte olmamıştır.

Kongrede en fazla dikkati çeken noktalardan biri, DİSK yöneticilerinin eleştirilere tahammülsüzlüğüdür. Kongrede eleştiriler söz konusu edilerek DİSK'in dışarıdan dergilerle mi idare edildiği dahi sorulmuştur?

Mesele bu şekilde ele alındığına göre, her şeyden önce marksist eleştiri kavramı üzerinde durulması gerekir. Marksist eleştiri, «birlik - kritik - birlik» metodunu uygular. Bu, birlik amacıyla hareket edip her birimi tek tek sıkı eleştiriden geçirip tekrar birliğe varma yada birliği kurma anlamına gelir.

Bizim eleştirilerimiz, kapalı kapılar ardında yapılmaz. Bizler, kitleler önünde ne eleştiri yapmaktan ne de eleştirilmekten korkmayız. Bu da, sıkı sıkıya izlemek zorunda olduğumuz «kitle çizgisi»nin bir gereğidir. Kitleler önünde eleştirilerimizi ve tartışmalarımızı sürdürmezsek, hatalarımızı nasıl düzeltiriz? Sosyalistlerin kendi içlerindeki ve dostları arasındaki yanlış fikirlerle mücadeleleri, ancak ve ancak kitleler önünde açık bir eleştiri ile, kritik, otokritik ile mümkündür.

DİSK yöneticileri de, kendilerine yöneltilen eleştirileri bu doğru anlamıyla almalıdırlar. Üstelik, DİSK'e yöneltilen eleştiriler, gerçekte bir eleştiriden çok, bir yol gösterme niteliğindedir.

Kongrede dikkati çeken diğer noktalar şunlardır:

1. Kongrede teorik gelişme ve berraklığa varma yolunda titizlik gösterilmemiş, aksine sekter davranılmıştır.

2. Teoride sekterliğe karşılık, pratikte yalpalamalar ve tavizler görülmüştür.

3. DİSK Kongresi ile DİSK'in tabanı olan işçiler arasında bir ilişki kurulamamıştır yada kurulmamıştır.

4) Kongrede DİSK yöneticilerinden biri, **«Somut meseleler karşısında cephe birliği kurmamız gerekirken, iş, birbirinin dilinden anlamayan sağırların diyaloguna dökülüyor»** demiştir.

Hemen belirtelim ki, diyalog kurmanın ve duruluğa varmanın yolu tartışmadır. Elbette tartışmalar kuru kuruya sürdürülmez, onunla birlikte araştırma ve eğitim çalışmaları da gereklidir.

Eğer işin gerçekten sağırlar diyalogu haline gelmesini istemiyorsak, öncelikle teorik tutarlılığa ve berraklığa varmak için gerçekten içtenlikle çaba göstermek gerekir.

«Somut meseleler karşısında cephe birliği kurma» çağrısına gönülden katılıyoruz. Bütün içtenliğimizle, DİSK yöneticileriyle öncelikle **«Sosyalizmin bilimsel doğrularını açıklığa çıkarmak ve bu doğrularda birleşmek»** konusunda diyalog kurmak istiyoruz. Esasen eleştirilerimiz de tamamen buna yöneliktir. Ayrıca, pratik verilere sahip olan DİSK yöneticileri, tartışmalara, pratikten elde edilmiş verilerle açıklık kazandırmak olanaklarına da sahiptirler. Bu olanağı kullanmalıdırlar.

DİSK yöneticileri, dostlarını ve düşmanlarını ayırmakta da titizlik göstermiyorlar. Bunun kaynağı da, teorik bulanıklıktır. Hangi sınıf ve tabakaların işçi sınıfı ile birlik olabileceği, bu sınıf ve tabakaların devrimdeki rollerinin ne olduğu üzerine çok yüzeysel değerlendirmeler yapıyorlar. En yanlış değerlendirmelerinden biri de, «gençlik» üzerine olanıdır.

DİSK raporunda gençlik üzerine olumlu sözler okuduk, yöneticilerinden olumlu sözler dinledik, ama bütün bunlar DİSK yöneticilerinin gençlik konularındaki yanlış düşünce ve davranışlarını örtmeye yetmiyordu.

«Gençlik şöyle iyidir, böyle devrimcidir, ama...» İşte bundan sonra şöyle devam edilmektedir. **«...Her devrimci geçinen genci de devrimci kabul edemeyiz. Gençlik devrimcidir ama, yarın ne olacaktır? Okulunu bitirince o da bir sermayedar yada bir bürokrat olacaktır. Gençlik devrimcidir ama, kökeni küçük burjuva olduğu için güvenilemez.»**

Bunlar artık çiğnene çiğnene sakız olmuş laflardır. Çoktan tarihin çöplüğüne atılmıştır.

Artık çağ değişmiştir. Üniversite öğrencisi genç, bir **«kalem efendisi»** değildir. Zor şartlar altında okuyan, okulu bitirince de işsizlikle karşı karşıya kalacak olan, kendi üzerindeki sömürünün hissedilir şekilde arttığı bir toplum kesimidir gençlik kesimi. Gençliği devrimci yapan sebepler arasında artık objektif, ekonomik sebepler vardır. Elbette bu durum onun devrimci çizgisini belirleyecektir. (Bu konuda, ANT'ta yayınlanan Gençlik Soruşturması'nı ve bu sayıda yeralan Sıtkı Coşkun'un yazısını salık veririz.)

Bunlar açık seçik ortada iken, gençliğin davranışları ve eylemleri üzerine somut eleştiri getirmek yerine «kapalı kapıcılık» yapmak, sadece kuşkuların belirtilmesiyle yetinmek, meselenin ciddiyetiyle hiç de bağdaşmamaktadır.

Gençliğin devrimci mücadelesini iyi gözlemek gerekir. Bu potansiyeli kullanmayı bilmemek, proletaryanın mücadelesini zaafa uğratır.

Proletaryanın öncülük kazanması mücadelesinde, emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesinde gençler DİSK'in ortak çalışma çağrısına can atmaktadırlar. Böylesine sistemli bir ortak çalışmaya dünden hazırdırlar.

Bizce üzerinde şimdilerde durulması gereken bir teorik yanlışlık da, **«kitabi»** oluşla, **«Türkiye'ye özgü»** oluş meselesinin karıştırılmasıdır. Sosyalizmin bilimi, teorisi, en genel soyutlamalardır. Yani somuttan kalkınıp varılan en üst, en genel soyutlamalardır.

Böylece sosyalizmin bilimi ışığında ve bu güçlü silahı kavrayarak gireceğimiz savaşta güç-

Emperyalizme karşı döğüşmek suç değildir!

EL FETH'E NiYE GiTTiM?

Bugün Ortadoğu'da Amerikan emperyalizminin ileri karakolu olan İsrail'e karşı Arap halkları anti-emperyalist bir savaş yürütmektedirler. Bu savaş Asya'da, Afrika'da, Latin Amerika'da ve bütün dünyada emperyalizmin baskısı altında ezilen halkların yürüttüğü devrimci kavganın bir parçasıdır.

Emperyalizme karşı yürütülen savaş, bütün dünya hallkarının ortak savaşıdır. Vietnam'da, Ortadoğu'da, Latin Amerika'da emperyalizme karşı sıkılan her kurşun, aynızamanda Türkiye halkının kurtuluşu için sıkılmaktadır.

Günümüz koşullarında, özellikle emperyalizmin bir sıcak savaş bölgesi haline getirdiği Ortadoğu'da da bütün halkların, Türkiye, İran, Arap, Kıbrıs, Kürt halklarının bir antiemperyalist cephe kurmaları, ORTADOĞU DEVRİMCİ ÇEMBERİ'ni oluşturmaları, emperyalizme karşı kahredici darbenin indirilmesinin başlıca şartlarından biridir.

Bu yüzden Ortadoğu'da senelerden beri verilmekte olan devrimci kavganın pratiğinden geçmek ve ezilen Arap halklarının kurtuluş mücadelesine bir nefer olarak katkıda bulunmak için El Feth'e gittim.

El Feth, Ortadoğu'da halk savaşını yürüten örgütlerin en güçlülerinden biridir. Bu örgüt, emperyalizme karşı verilen savaşta Arap halklarını silahlı mücadele içinde örgütleyip eğiten, marksist-leninist devrimcilerin yönetim organlarında bulunduğu birleşik cephe örgütüdür. Örgüt işçi-köylünün büyük ölçüde ittifakını gerçekleştirmiş, küçük burjuvazinin bütün kesimlerinin sıcak savaş içinde desteğini sağlamıştır. Ayrıca, Ortadoğu'daki diğer devrimci örgütlerle birlikte gerici Arap rejimlerini de Filistin halkının silahlı gücü karşısında, görünüşte de olsa, hareketi desteklemek zorunda bırakmıştır.

El Feth'te, diğer ülkelerden gelen ve Ortadoğu'daki halk savaşını emperyalizme karşı verilen savaşın bir parçası olarak gören, orada emperyalizme karşı sıkılan her kurşunun kendi halkının kurtuluşu için sıkıldığını bilen, devrimciler eğitim görür. 13 yaşındaki çocuğundan 80 yaşındaki ihtiyarına kadar halk savaşçılarıyla birlikte omuz omuza savaşa girer. Ve devrimciler, bu halk savaşında 13 yaşındaki devrimcinin, ezilen halkların kurtuluşu için mücadele ettiğinin bilincinde olduğunu görür. Halk savaşının kudretini ve emperyalistlerin halk savaşından korkmakta ne kadar haklı olduğunu görür. Halkın silahlı mücadele içinde nasıl örgütlendiğini, bilinçlendiğini ve emperyalizme karşı nasıl başarıyla savaştığını görür. Bir daha inanır ki, emperyalizmin barbarlıkları, üstün silahlı gücü karşısında dünya halklarının kararlı mücadeleleri sürecek ve mutlaka kalıcı zaferlerle neticelenecektir.

Emperyalizme Karşı Dövüşmek Suç Değildir!

Türkiye'de sırtını emperyalizme dayamış işbirlikçi iktidar, Arap halklarının kurtuluş mücadelesine saygı duyan Türkiye halklarına şirin gözükmek için Kahire'ye parlamento heyetleri yollarken Arap halklarının haklı mücadelesine bilfiil katılan Türkiye'li devrimcilere türlü işkenceler ve tertipler yapmaktadır. Arap halklarıyla birlikte emperyalizme karşı savaşmanın suç olmadığını, bu mücadeleyi suçmuş gibi göstermek için yapılan tertipleri ve devrimcilere yapılan işkenceleri açıklamak isterim.

Memleketime döndüğümden birbuçuk ay sonra izinsiz yurt dışına çıktığım gerekçesiyle Kargamış istasyonunda, 1 Şubat'ta yakalandım. Önce jandarma karakolunda, sonra Gaziantep Emniyeti'nde olmak üzere, dört gün sabahlara kadar işkence altında sorgum yapıldı. İşkencelerin en hafifi, saatlerce süren falaka, gözlere ışık tutmak, saç yolmak idi...

Hakim sınıflar artık şunu anlamalıdır ki, ne tür işkenceler yapılırsa, ne tür tertipler hazırlanırsa hazırlansın, devrimciler yılmayacak ve haklı kavgalarını sonuna dek sürdürecektir. Türkiye'deki devrimcileri ve devrimci kavgayı Türkiye halklarının gözlerinden düşürmek için yapılan son tertiplerden biri de, Diyarbakır Olayı'dır. Memleketlerine dönen devrimciler, birbir Diyarbakır Tıp Fakültesi'ne sabotaj yapacakları gerekçesiyle tutuklanıyorlar. Maksat açıktır: Devrimcileri maceracı, anarşist olarak tanıtmak, ve Doğuda zorlukla kurulan Tıp Fakültesi'ne sabotaj yapılacağı söylentisiyle Doğu halkını Arap halklarının haklı mücadelesine karşı kuşkuya düşürmek, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğine nifak sokmaktır.

Bu oyunun düzenleyicileri hakim çevreler tarafından açıklıkla bilinmelidir.

SAVAŞIMIZ, ÇAĞIMIZIN YÜZKARASI EMPERYALİZME VE ONUN İŞBİRLİKÇİLERİNE KARŞIDIR. EZİLEN DÜNYA HALKLARININ DİRENİŞİNİN BİR PARÇASIDIR.

VE EMPERYALİZM, ORTADOĞU'DAN KOVULANA, DÜNYADAN YOKOLANA KADAR SÜRECEKTİR.

Yusuf ASLAN

lerimizin, saldırımızın planını yapmak, ön saldırı hedeflerini tayin etmek, strateji tayin etmek, demektir. İşte bu tesbit meselesinde **«Türkiye'ye özgü»** olunacaktır. Elbette sınıf tahlillerini yerel şartlara oturtmak zorundayız.

Oysa genel çizgileriyle süren tartışma henüz sosyalizmin bilimini açıklığa çıkarmak ve birliğimizin temeli olan ideolojiyi tesbit etmek çerçevesindedir. Bu noktada **«kitabi»** olunacaktır.

2) Teoride sekterlik - pratikte yalpalama, taviz...

Sosyalizmin sözünü etmekte çok hassas davranan DİSK yöneticilerinin, kendi içlerinde şimdilik doğması mümkün eğilimlere karşı aynı hassasiyeti göstermediklerini üzülerek gördük. Düne kadar sarı çizgide olan bir kişinin bugün devrimci çatı altında olması, özde ters bir şey değildir. Eğer bu kişi açısından bir gelişimse iyi bir şeydir. Meseleyi önce bu olumlu açıdan alıp DİSK'in raporuna bu konuda eleştiri mahiyetinde olan bir belgenin konmasını kutlayacağız. Ama kongrede bu tutarlılığın sürdürülmediğini gördüğümüz için de eleştireceğiz. Bunu bir taviz olarak gördük. Bazı olumsuz gelişmeleri de bildiğimiz için, bu davranışı ilerisi için tehlikeli saydık. Bizce, bu bir yalpalamadır. Daha doğrusu, yalpalamanın yüzeye çıkmış bir görüntüsüdür.

Ancak bu noktada DİSK'e ilgi duyan ve dergilerinde eleştiriler yapan sosyalist arkadaşlara da uyarılarımız olacaktır.

DİSK'i kafamızda kurduğumuz bir yapıda görmeyelim. DİSK, bir olgudur. Bu olguyu, kendi çelişkilerini de göz önünde tutarak ele alalım. Bunu yapmadan girişilecek bir eleştiri, DİSK'in iç çelişilerini artırır; karşı eğilimlerin taviz koparmasına sebep olur. Mücadelemiz, aynı zamanda bu karşı eğilimlerle de olmalı ve bu noktada DİSK yöneticileri desteklenmelidir. DİSK'i birtakım sloganları yüzeysel olarak kabule zorlamak da gereksiz bir hizipçilik ve zararlı bir davranıştır. Sekterliktir.

3) DİSK Kongresi ile DİSK'in tabanı arasında da ilişki kurulmamıştır. Yukarıda dedik ki: Eleştirilerimizi kitle önünde yapmaktan ve kitleler önünde eleştirilmekten korkmamalıyız. Bu korkmama işi, hem kendimiz için, hem de kitleler içindir. Kitlelere güvensizlik göstermeyelim. Ve onların bize karşı güveninden de, onlarla kontaklar kurduğumuz sürece endişe etmeyelim.

Fakat maalesef DİSK Kongresi'nde bu iki güvensizlik eğilimi de görülmüştür.

«Kongreye işçiler getirilseydi, bu tartışmalardan (hangi tartışma!) **ne öğreneceklerdi? Aksine bu tartışmalar işçileri kaçırırdı»** görüşü, bu ikili güvensizliğin en açık ifadesidir.

Eğer DİSK'in kuruluşundan bu yana bu tartışmaları izleyecek seviyeye 10 işçi bile getirilemedi ise, bu hayıflanılacak bir durumdur. Ve aslında **«Kol kırılır, yen içinde kalır»** düşüncesidir ki, bu sonucu doğurmuştur.

Ne var ki, tabanın güçlü bir şekilde bu tartışmaların içine gireceği günler uzak değildir. TİP'in bu konuda geçirdiği deney unutulmamalıdır.

DİSK'i zorlu ve önemli günler, mücadeleler bekliyor. Sosyalist militanlar, DİSK'i eleştirdikleri gibi, ona bütün güçleriyle dayanak olmaya da hazırdırlar. DİSK yöneticileri de bu dayanışmaya açık ve hazır olmalıdırlar.

Evet. **«Somut meseleler karşısında cephe birliği kurulmalıdır!»**

BİLİMSEL GREVDEN SİYASAL GREVE

Çetin ÖZEK

İŞÇİLERİN, önceden anlaşarak topluca iş bırakmaları anlamına gelen **«grev»** burjuva demokrasilerinde, işçilerin sınıfsal bir mücadele aracı olarak kabul edilmektedir. İşçi sınıfının yıllar süren mücadeleleri sonucunda elde ettiği bu hakkın kökenini tarihsel Spartakus hareketine, hattâ daha eskilere uzatanlar vardır. Batının gelişmiş kapitalist ülkeleri **«sosyal haklar - sosyal devlet»** aldatmacası arasında grev hakkına da yer vermişlerdir. Kapitalizmin gelişmesine paralel olarak gelişen, güçlenen ve birleşen işçi sınıfının siyasi iktidara yönelmesi, sosyalist teorinin önderliğinde egemen sınıflığa yaklaşması, «burjuva devletine» egemen burjuva sınıfını ürkütmüştür. Bujuvazi, kendi sınıfsal egemenliklerini ve buna bağlı olarak siyasi iktidarı elden kaçırmamak için bazı tedbirler düşünmek zorunda kalmıştır.

Sosyal devlet sistemi, temelde, devletin niteliğini değiştirmiş değildir. Yine kapitalist modele uygun olarak sistemleştirilmiş olan üretim ilişkileri ve sınıf düzeni içinde, işçi sınıfı, burjuva demokrasisi oyun kurallarına uygun olmak şartıyla, siyasi hayatta daha bir etkinlik kazanmış, sınıfsal ilişkilerde daha ağırlığını koyabilecek bir duruma gelmiştir. Burjuva demokratik düzenleri, sosyal hak sistemini kabul etmek durumuna gelirken, sınıfların varlığını ve sınıf mücadelesinin olağanlığını da kabul etmiş olmaktadır. Gerçekten, burjuvazinin sosyal hakları kabul etmesine yol açan emekçi hareketleriyle, işçi sınıfı kendisinin sınıfsal varlığını kanıtladığı gibi, «sosyal haklar» sistemi de mantığı gereği sınıfların varlığı ve sınıfsal mücadelenin olağanlığı gerçeğine dayanmaktadır. Sosyal haklar sistemi sınıfların varlığı ve mücadelenin olağanlığı gerçeğine dayanırken, bu haklar içinde yer alan «grev hakkı» işçi sınıfının sınıfsal mücadelesinde en etkin olan, bu sınıfın burjuva devlet sisteminde ağırlığını koymasına yarayan, kapitalistlerin ekonomik ve siyasal gücü altında, mümkün olduğu kadar ezilmesini engelleyen bir hak ve sistemdir. Bu açıdandır ki, burjuva demokratik düzenini gerçekleştirmek hevesinde olan bir devlette grev hakkı sistemleştirilirken, özellikle, grev hakkının burjuvazi tarafından işçilere verilmiş bir «ihsan» olmadığını, bu hakkın işçi sınıfının asırlar süren mücadelesinin, kanının ürünü olduğunu, sınıfsal bir mücadele silahı olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir.

Grev hakkı burjuvazinin egemen olduğu kapitalist devletlerde, emekçi sınıfının siyasi işleyişi etkileyecek bir sınıfsal mücadele amacı olarak başlıca üç türe ayrılmaktadır:

a) **Menfaat grevi:** İşverenle arasında bir iş anlaşmazlığı bulunan, belirli bir işyeri veya işkolundaki işçilerin, topluca işi bırakarak, işvereni isteklerini kabule zorlamaları şeklindeki grev, menfaat grevidir. Bu grev türü, salt işçinin bir takım ekonomik haklar elde etmesi için yapılmış olmaktadır.

b) **Destek grevi:** Belirli bir ekonomik hak istekleri bulunmayan işçilerin, salt belirli isteklerle grev yapmakta bulunan diğer işçileri desteklemek için grev yapmaları durumunda söz konusu olur. Bu şekilde, işverenle menfaat uyuşmazlığı bulunmayan işçiler de greve gitmekle, ekonomik yaşantıyı etkilemekte ve menfaat grevi yapan işçilerin isteklerini daha çabuk elde edebilmeleri sağlanmaktadır. Belirli bir ekonomik hak isteğinde bulunmayan işçilerin grev yapmaları, işçiler arası sınıfsal işbirliğinin ve yardımlaşmanın ürünü olduğu gibi, bu tür sınıfsal eylemler, işçilerin bilinçlenmesine de yardımcı olmaktadır.

c) **Politik grev:** İşçi sınıfının, kendi sınıfı dışındaki sınıfların elindeki siyasi iktidarı etkileyebilmek için uyguladığı grev türüdür. Sosyal devlet sisteminde de, işçi sınıfı siyasi iktidarın dışındadır. Politik grevde, greve katılan işçi sayısının genişliği ve birçok işkolundaki üretimi durdurması, burjuvaziyi müşkül duruma düşürebilecek ve böylece işçi sınıfı, sermayeyi ve bu sermayenin elindeki siyasi iktidarı etkileyebilecektir. «Politik grev» işçilerin, kendi dışlarında işleyen siyasi iktidarı etkileyebilmek, siyasi iktidarı kendilerinden yana bir tutuma iteleyebilmek, istemedikleri bir tutumunu engelleyebilmek için sahip oldukları bir sınıfsal silahtır. Bu silahın etkinliği, burjuvaziyi ve onun siyasi iktidarını güç durumda bırakacak ölçüde işçinin greve katılmasına bağlıdır. Bu nedenledir ki, «politik grev», «genel grev» adını da almaktadır.

Sosyal demokrasilerde uygulanan grev türleri içinde en önemlisi, hiç kuşkusuz, sınıfsal bir etkenlik sağlaması açısından, «destek grevi» ve «toplu grev»dir. Bu iki grev türünde, işçi sınıfı, sınıf olarak eyleme katılırken, hem bir bütün halinde karşılarındaki sınıfın siyasi ve mali gücüne karşı direnebilmek de ve hem de siyasi iktidarı belirli bir tutuma iteleyebilmektedir. Sosyal demokrasilerde, temelde, yine, burjuvazinin egemenliği söz konusu olmaktadır. Bu egemenlik, siyasi iktidarın da, burjuvazinin elinde olması anlamına gelmektedir ve bu nedenle, sosyal demokrasilerde, sosyalist sistemlerin aksine olarak, düzen kendilerinden yana işlemediğinden, işçi sınıfına bu düzen içinde etkinliğini sağlayacak bazı silahlar tanımak zorunluluğu vardır. İşçi sınıfının egemen sınıf durumunda bulunduğu sosyalist düzenlerde, düzen kendiliğinden işçi sınıfından yana işlediği, siyasi iktidar zaten işçi sınıfının elinde bulunduğu için, bu düzenlerde grev gibi bir sisteme gereklilik yoktur ve sosyalist düzenlerde, örneğin, grev gibi bir sistemin kabulü, uygulanışı, bu sınıfın kendi sınıfına karşı kullanacağı bir silahla donatılması anlamına gelmektedir(1). Buna karşılık, burjuva demokratik düzenleri açısından, grev hakkının en geniş anlamında kabulü ve her tür grevin yasal görülmesi, gerçekten sosyal bir demokrasinin varlığının ölçüsüdür. Sınıfsal kavgasının sonucunda burjuvaziye, sınıfsal varlığını ve sınıf mücadelesinin doğallığını kabul ettirmiş bulunan işçi sınıfı, politik grev yoluyla, devlet içinde varlığını duş karşı bir parça daha fazla hak koparmak için kullanmamakta, kapitalist devlet bütününü hedef almakta, devletin gerçekte egemen sınıfın çıkarlarını güvene alıp, hukuk kurallarıyla düzene bağlayan bir siyasi örgütlenme olduğunun bilincine varmaktadır. Bu açıdan, grev gibi sınıfsal mücadele araçları, sadece dar anlamında işvereni değil, bütün egemen sınıfları ve onların devletini de hedef almaktadır. Sosyal demokrasiyi gerçekleştirdiğini ileri süren bir devletin de, bu iddiası, ancak grev hakkını belirtilen anlam ve biçimde kabul etmesiyle bir ölçüde doğrulanmış olur.(2).

Türkiye'de, 1950-1960 döneminin, biçimsel demokrasi ve biçimsel devrimcilik kavgası içinde, «grev hakkı» en çok üzerinde durulan bir konu olmuştur. DP iktidarı yeni palazlanan burjuvazinin resmi iktidarı olarak ve devleti korumak bahanesiyle grev hakkının tanınmasına kesin olarak karşı çıkmış ve dayandığı sınıfın çıkarlarını açıktan açığa korumuştur. CHP muhalefeti ise, işçiye grev hakkı tanınmasının savunucusu olmuş ve özellikle «İlk Hedefler Beyannamesinde» konuyu temel amaçlardan biri olarak nitelendirmiştir. CHP grev hakkının savunusunu yaparken, konu bu parti için sadece bir siyasal «istismar» konusudur. 1950 öncesi iktidarında, en ufak sınıfsal bir hareketi kan dökerek bastıran, işçiden yana davranışları bastırmak için faşist tedbirleri almaktan çekinmeyen CHP, 1960 sonrasında iktidar olarak çıkarttığı «Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu» ile ve daha sonra AP iktidarının işçilerin haklı direniş ve eylemlerini kan dökerek bastıran tutumu karşısındaki suskunluğuyla, göstermiştir ki, hiçbir zaman için işçi sınıfının sınıfsal bilinçlendirilmesinden, işçilerin sınıfsal eylemlerinden ve bu sınıfın iktidara gelmesinden yana değildir. 1950-1960 döeminde CHP'nin grev hakkı savunuculuğu, işçileri kandırarak oylarını toplamak için giriştiği bir ikiyüzlülükten öteye gitmemektedir.

1960, 27 Mayıs hareketinden sonra CHP'nin etkinliğiyle hazırlanan 1961 Anayasasında ve sonra CHP iktidarınca hazırlanan «Grev Kanununda» da, CHP'nin iki yüzlülüğünün etkilerini görmek mümkündür.

1950-1960 döneminde iktidardan uzak kalan ve ekonomik durumu, kişisel güvenliği bozulan bürokrasi, 1961 Anayasasında, kendisine eski güvenlik ve zenginlik haklarını sağlayacak bir sistem kurmak istemiştir. Bu amaçladır ki, klasik burjuva demokrasilerinin anayasaları örnek alınmış, «sosyal haklar - klasik hürriyetler» sentezinin sağlanmasına çalışılmıştır. Anayasanın, «Temel Haklar ve Ödevler» başlığını taşıyan ikinci kısmının, üçüncü bölümünde, «Sosyal ve İktisadi Haklar ve Ödevler» yer almıştır. Anayasa yapıcısı, sosyal hakların gerçekleşmesinin belirli bir ekonomik zeinginleşmeğe, kalkınmağa bağlı olduğunu ve içinde bulunduğumuz «kap, kaç» düzeni içinde kalkınmamızın mümkün olamıyacağını görmeksizin, kapitalist anayasalarda yeralan bazı sosyal hakları sıralamakla, sorunların çözümleneceğini, halkımızın kendiliğinden «insan gibi yaşama» düzeyine erişeceklerini sanmıştır. Anayasada, bugünün ekonomik koşulları içinde gerçekleşmesi olanağı bulunmayan bir çok sosyal hakları sıralarken, en çok uygulama alanı olabilecek «grev hakkını» sınırlı bir biçimde düzenlemiştir. Anayasanın 47. maddesine göre, «işçiler, işverenle olan münasebetlerinde, iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek amacıyla toplu sözleşme ve grev haklarına sahiptirler». Grevi bir hak olarak tanıyan Anayasa bu maddesiyle, işçi kavramına girmeyen çalışanları grev hakkından yoksun bıraktığı gibi, işçilerin grev hakkını da, «iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek» amacıyla sınırlandırmış, diğer bir deyişle, sadece «menfaat grevini» bir hak olarak tanımıştır. Nitekim, Anayasanın 47. maddesiyle ilgili gerekçesinde de, «Tasarıda yer alan işverenlerle olan münasebetlerinde iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek maksadıyla kaydı, siyasi grevlerin caiz olmadığını göstermektedir» denilmektedir. Anayasa gerekçesindeki bu ifadenin doğru olup olmadığına aşağıda değineceğiz. Burada belirtilmesi gereken, Anayasa yapıcısının grev hakkını düzenlerken izlediği temel düşüncedir. Gerçekten, çoğunluğu bürokrasinin temsilcilerinden oluşan Anayasa yapıcısı, grevi sınıfsal bir araç kabul etmemek konusunda büyük bir titizlik göstermiş ve hatta gerekçesinde, grev hakkının siyasi amaçla kullanılmasını «endişe verici» bir husus olarak nitelendirmiştir. CHP'nin başlangıçtan bu yana, «işçi siyasete karışmaz» şeklindeki görüşü, açık bir biçimde Anayasada da yer almıştır. Böylece, işçi sınıfının, sınıf olarak politik ilişkiler içinde yeralması ve giderek iktidarı elde etmesi engellenmek istenmiştir. Anayasa yapıcısı, işçilerin sınıfsal grev haklarını tanımayıp, onları sadece ücret artırmak için mücadele eden bir «yığın» şekline getirmeğe çalışırken, gerçekte bu sınıfın gelişerek kendi sınıf çıkarlarını elinden alabilecek bir duruma gelmesini engellemek istemiştir. Anayasanın bu hükmünün, işçiler açısından en can alıcı sisteminin işçilere karşıt bir biçimde düzenlenişi de doğaldır, çünkü, Anayasayı yapan işçi sınıfı değildir, Anayasa işçi sınıfının Anayasası değildir.

1) Bazı kişiler, sosyalist düzenlerde grevin olmayışını, bu sistemlerin işçiye karşılığı ve hürriyetsizliği konusunda kanıt olarak gösterirler. Bu saçma bir sav olmaktan öteye gidemez. Her rejim, kendi felsefesi ve ideolojik açısından değerlendirilmek gerekir. Grev, işçi sınıfının, burjuvazininin egemenliğine karşı kullandığı bir silahtır. Burjuva egemenliğinin yok edildiği, işçilerin kendilerinin egemen olduğu bir düzende, elbetteki grevin anlamı ve gerekliliği yoktur.

2) Grevin niteliği ve gelişimi konusunda geniş bilgi için bk. Özek, Ç., Emekçi Sınıfı ve Grev, İzlem Yayınevi, İstanbul 1969.

(Devamı Edecek)

Boykot Uzerine Soruşturma

Siyasi, ekonomik ve askeri alanlarda bağımlı duruma düşürülmüş ülkemizde nihai hedefi sosyalizm olan ve gittikçe yoğunlaşan bir devrimci mücadele verilmektedir.

İşçi sınıfının devrimci hareketleri yanında, demokratik köylü hareketleri, gençlik eylemleri ve öğretmen boykotu, bu devrimci mücadelenin birer halkasıdır. Bu halkaların eylem içinde en sağlam kaynaklarla birbirine eklenerek çoğalması, egemen çevreleri ve onların politik iktidarlarını rahatsız etmektedir. Son öğretmen boykotuna gösterilen tepki, bunun en somut örneklerinden biridir.

15 Aralık 1969 günü başlayıp dört gün süren «öğretmen boykotu» üstünde tartışmalar hâlâ devam ediyor. Öğretmenin 120 yılı aşkın tarihinde ilk kez olan bu güçlü eylem üzerine elbette tartışmalar olacaktır. Ancak bu tartışmalar arasında en ilgi çekici olanı, hiç şüphesiz, iktidar ile ana muhalefet partisi arasındaki tartışmadır. Çünkü, Türkiye'nin ve Türkiye halklarının bugünkü korkunç çıkmaza sürüklenmelerinde siyasi iktidarın olduğu kadar, evvelce uzun süre iktidar olmuş ana muhalefet partisinin de günahı affedilmeyecek ölçüde büyüktür.

Bu arada şunu da unutmamak gerekir ki, devrimcilerin başlıca görevlerinden biri, her girişilen eylemin sonucunu doğru değerlendirmek ve daha etkili eylemlere yönelmektir.

Türkiye'deki devrimci hareketin doğru stratejiye oturması, Türkiye devrimcilerinin işçi sınıfı ideolojisi rehberliğinde teori ve eylem birliğine varması yolunda ANT'ın başlattığı çalışmalara paralel olarak, «öğretmen boykotu»nu da bu açıdan bir soruşturma ile belgeleyip kamuoyuna sunmakta yarar gördük. Bu konuda, başta boykot eyleminin yöneticileri TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt ve İlk-Sen Genel Başkanı Kenan Keleş olmak üzere, öğretmen, üniversite mensubu, işçi lideri ve öğrencilere şu soruları yönelttik:

1. Öğretmen boykotunu yaratan nedenlere kısaca dokunduktan sonra, bu eylemin sosyo-ekonomik açıdan tarihi bir gelişimi olup olmadığını açıklar mısınız?

2. Sınıfsal niteliği ile öğretmen boykotunu, Türkiye'deki devrimci eylemin bir halkası olarak nasıl değerlendirirsiniz? Bu eylem işçi sınıfının eylemleriyle bir paralellik göstermekte midir?

3. Öğretmen boykotunun öğretmenler, memurlar ve öğrenciler üzerindeki etkisi ve devrimci birikime katkısı ne ölçüde olmuştur?

4. Nihai hedefi sosyalizm olan devrimci mücadelenin gittikçe yoğunlaştığı ülkemizde öğretmen boykotu, egemen çevrelere ve siyasi iktidara ne ölçüde etki yapmıştır?

5. Bu boykot, Türkiye öğretmenlerinin kabuğunu ilk kez yırtarak bozuk düzene başkaldıran eylemidir. Eylem sırasında (bu, belki de ilk deney oluşundan olacak) birtakım teorik ve pratik eksiklikler olmuştur. Bunlar sizce nelerdir, gelecekteki eylemlerde bu eksikliklerin olmaması için neler yapılmalıdır?

6. Sermaye ile tamamlaşan büyük bürokrasi ve mevcut politik iktidar karşısında öğretmenin yeri, işçi sını-

Öğretmen Liderleri Konuşu

Fakir BAYKURT
(TÖS Genel Başkanı)

1. Öğretmenlerimiz, uzun zamandan beri, bütün ilişkileri temelinden bozuk bir toplum düzeni içinde maddi, mesleki ve sosyal şikayetlerin sahibidirler. Gelişmiş endüstrici ülkelerin, içimizdeki işbirlikçileriyle birlikte bir sömürü alanı haline getirdikleri ülkemizde, bu sömürü ortamını sürekli kılabilmek için eğitim ve kültürümüze de el atıldığı bilinmektedir. Yeni sömürgeciler, sömürü uygulamalarını, bize yapılmış pahalı mal vermek, bizden ucuz ham madde almak biçiminde yürütüyorlar. Bu yüzden devletimiz alabildiğine borçlu hale getirilmekte, bu borçluluktan, Mustafa Kemal'in **«tam bağımsızlık»** tanımına ters düşen yeni bağımlılık biçimleri doğmaktadır. Politik ve kültürel anlaşmalarla bu durum pekiştirilmektedir. Radyodan, parasız dağıtılan uyuşturucu kitaplara kadar binbir propaganda ile yanıltılan kitleleri, özellikle üretici güçleri uyandırma amacında olan öğretmenlerin çabaları bundan dolayı engellenmekte, öğretmenin ve eğitimin niteliği bundan dolayı bozulmakta, maddi, mesleki ve sosyal baskılar bundan dolayı yoğunlaştırılmaktadır. Dört günlük Genel Öğretmen Boykotu, bütün bu koşullara ve baskılara karşı kararlaştırılmış ve uygulanmıştır.

2. Toplum ve ülke olarak içinde bulunduğumuz olumsuz koşulları Türk halkının devrimci savaşından ayrı düşerek yenebileceğimizi ve çözümü milyarlık harcamalarla birlikte toplumcu bir politika izlenilmesini gerektiren öğretmen sorunlarını sadece öğretmen boykotu ve benzeri direnmelerle ortadan kaldırabileceğimizi sanmıyorum. Bu düşünceyle, Genel Öğretmen Boykotunu, hattâ öğretmenlerimizin devrimci çabalarının tamamını, Türk halkının yürütmekte olduğu devrimci savaşın mütevazi bir halkası olarak anlamakta ve değerlendirmekteyim.

3. Türkiye'deki devrimci eylem, öğrencilerin, köylülerin ve öğretmenlerin katılması ve ezik memurların da yönelmesiyle, biçimini henüz bulmağa çalışan bir eylemdir. Genel Öğretmen Boykotu, gerek dört eylem gününde, gerekse öncesinde ve sonrasında yarattığı yoğun tartışmalarla, her şeyden önce önemli bir eğitim uygulaması olmuştur. Türkiye ölçüsünde uygulanan bu eylem, öğretmenlerin daha çok birleşmesine, memurların da genel boykot kararı almasına etki yapmıştır (Ben, karar almanın da bir aşama olduğuna inanıyorum). Öğrenci, işçi ve politika kesiminde dağınık olarak yürütülen devrimci savaşı daha tutarlı ölçülerle birleştirme ve toparlama etkileri de olmuştur sanırım. Bunun *objektif bir inceleme* konusu yapılmasını ve yetkili kimseler tarafından ele alınmasını dilerim. Doğru olarak çıkarılacak sonuçlar hepimiz için yararlı olacaktır.

4. Genel Öğretmen Boykotunun egemen çevrelere ve politik iktidara yaptığı etkileri ne büyültmek gerekir, ne de küçültmek. **Adamlar,** birleşen öğretmen gücünün, özellikle eğitsel etkilerinden dolayı hiç de hafife alınamıyacağını kavramışlar ve öğretmen etkinliğini kırma çabalarını çoğaltmışlardır. Tek yanlı ve çelişik kanun anlayışlarını, yanlış anayasa yorumlarını bir daha ortaya koymuşlar ve tutumlarının halk kitlelerince daha doğru olarak anlaşılmasına yardım edecek demeç ve uygulamalarda bulunmuşlardır. Bunlar, öğretmen boykotuna, yuvarlak olarak **«kanunsuzluk, anayasaya aykırılık»** gibi nitelikler giydirmeğe çalışırken, savcılar ve yargıçlar öğretmenleri aklamışlar, Danıştay da yürütmeyi durdurma kararları vermiştir.

5. Öğretmen boykotu sırasında görülen teori ve pratik eksikliklerini incelemek faydalı bir girişim olur. Ben bunu kısa ibr açıklamaya sığdıracak durumda değilim. Beş yüzden fazla TÖS Şubesine yolladığımız anketin sonuçları üzerinde çalışmaktayız. Bulgularımızı kitap biçiminde yayınlayacağız. Şube yöneticilerimiz de bizim gibi boykotu her bakımdan eleştirmekte ve değerlendirmektedirler. En çok üzerinde durulan noktalar şunlardır: Eylemin aceleye getirildiği, uygulama biçiminin net olarak açıklanmadığı, halkla yeteri *kadar ilgi kurulamadığı...* Başlıca sorumlulardan biri olarak bu eleştirmelerin doğru yanları olduğunu kabul ederim. Elimizdeki olanaklarla, sahip olduğumuz sendikal bilgi ve deneylerle ancak bu kadarını yapabildik. Daha iyisi bundan sonra yapıla*bilir.*

6. Öğretmenlerimiz, beş yıldır yürüttükleri sendikal tartışma ve çalışmalarla müttefiklerini doğru olarak bulabildiklerini göstermişlerdir. Beş yıllık sendikal eylemleri sırasında işçiden, köylüden ve öğrencilerden, ezik *memurlardan ellerini çekmemişlerdir.*

Özellikle 7 Temmuz 1969'da Kayseride toplanan TÖS'ün İkinci Genel Kurul Toplantısında bu ittifak içinde en önemli ögenin **«köylüler»** olduğu noktasında birleşilmiştir.

Bugün öğretmeni devrimci kavganın *içine sokmak diye bir konu* yoktur. Böyle bir anlatım biçimini benimsemem. Öğretmen bu kavganın dışında değildir. İc [illegible] tutma ve katılımını artırma çabalarından söz edilebilir. Bunu, önümüzdeki Temmuzda düşündüğümüz İLKSEN-TÖS birleşmesinden sonra, aynı zamanda bir **«dikey örgütlenme»**ye gitmekle geliştirebileceğimizi umuyorum. Dikey örgütlenmeden anladığım, öğretmeni kendi içinde ve çevresindeki müttefikleriyle daha birleşik hale getirmek ve devrimci eğitim uygulamalarını bu ittifaka dayandırmaktır. Böylece öğretmen eylemleri daha etkili olacaktır.

TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt (yanda), İlk-Sen Genel Başkanı Kenan Keleş

Kenan KELEŞ
(İlk-Sen Genel Başkanı)

Öğretmen boykotunun nedenlerini öncelikle **Türkiye** toplumunun sosyal ve ekonomik **yapısında,** öğretmenlerin sınıfsal pozisyonunda **aramak** gerekir. Genel olarak ilkokul öğretmenleri memurlar tabakasının **«Beyaz Yakalı işçiler»** diye adlandırılan alt kesimine mensupturlar. **Az** gelişmiş kapitalist Türkiye toplumunda bu kesim işçi sınıfına gittikçe yaklaşmaktadır. Sosyal durumları, gelir miktarları, devletten aldıkları ücretin biçimi bakımından özellikle son yıllarda, öğretmenler bu anlamda hızlı bir yoksullaşma sürecine girmişlerdir. İşte öğretmenin bütün eylemlerini bu açıdan değerlendirmek ve temel nedenini öğretmenin Türkiye toplumu içinde aldığı sosyal pozisyonda aramak gerekir.

Öğretmen sadece ekonomik ve sosyal baskıların değil, bu ana nedenlere bağlı egemen sınıfların politik baskılarının da hedefi olmaktadır. Sürgünler, işten el çektirmeler, fiili zorbalıklar yani kısaca **«Öğretmen kıyımı»** hem öğretmen eylemlerinin bir sonucu, hem de aynı eylemlerin bir nedenidir.

Eğitim düzeni şüphesiz öğretmeni doğrudan etkileyen bir unsurdur. Eğitimin köhnemişliği, kalitesizliği, üretici *olmayışı ve egemen sınıfların* çıkarını temsil edişi öğretmeni bir yerlere itmektedir. Böylece düzenin gerçekçi bir tahliline öğretmen içinde bulunduğu iş şartlarından giderek ulaşmaktadır. Fırsat eşitliğinin burjuva demokrasisinde ne anlama geldiğini, *nasıl işlediğini, verilen eğitimin* bilimsel anlamda gerici niteliğinin kimlere yaradığını, yabancı etkilerin hangi toplumsal sınıfların işine geldiğini ilkönce görmesi gereken biri varsa, o da zaten ezilen halk yığınlarının bir parçası olan öğretmendir.

*Öğretmen boykotunun nedenlerin*den biri de bugüne kadar gelmiş geçmiş politik iktidarlarca gerçekleştirilmeyen özlük hedeflerdir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta şu: Gerçekleştirilmesi istenen özlük isteklerin

... devrimci ittifakları içindedir. ...ak bu gerçeği iyice belletmek ve ...tmeni devrimci kavganın içine ...mak gerekir. Bu da kanımızca e... yoluyla militan kadrolar yetiş...meğe gelip dayanmaktadır. «Dev... İçin Eğitim» ilkesi doğrultusun... öğretmen sendikaları tezelden na... bir eğitim uygulamasına girişme...ler?

İbrahim OSMANOĞLU

...yor

...derek genel bir tahlile oturtulması...r. Aksi halde öğretmen mücadelesini ...evrimci mücadelenin bir parçası ola...ak *görmek mümkün olmaz. Sömürü* ...üzeninin temellerini kavrayamayan ve ... düzen değişmeden de öğretmenin ba... ufak ayarlamalarla iyi hayat şartla...na kavuşacağını savunan düşünceler ...akattır ve öğretmenin sendikal müca...delesini egemen sınıfların politik rayına ...okmak *amacını taşır.*

Kısaca öğretmen boykotunun ne...denlerini böylece özetledikten sonra ...oykotun tarihi gelişimini şöyle belirt...mek mümkündür: **Şüphesiz genel öğret...men boykotu belli bir birikimin sonucu...dur. Geçmiş ile tarihi bağları vardır.** ...unun *tersini düşünmek, boykot eyle...*mini tarihi köklerinden, öğretmen mü...cadelesinin geçmişinden soyutluyarak ...eğerlendirmek hem mümkün değildir, ...em de önümüzdeki mücadelenin yolunu ...ydınlatacak ilkelerin saptanmasına en...el olur. Öğretmenin bu düzene karşı ...aşkaldırması *zaman zaman bireysel ol*...muş, öykusü beyaz kağıtlara aktarılmış ... bugüne kadar çeşitli aşamalardan ...eçerek bugünkü düzeye ulaşmıştır. Va...rılan noktayı yeterli bulmuyoruz. Bu ...olda atılması gereken adımlarımız var...dır. Kısaca bir halkası da boykot ola...rak *ortaya çıkan öğretmen mücadelesi* ...eçmişine sıkı sıkıya bağlı ve mutlaka ...leriye dönüktür.

2 — Öğretmen boykotu nitelik ba...kımından demokratik karakterli ve ...evrimci hareketin bir parçası olmak ...akımından da ilerici bir eylemdir. Boy...kot *sırasında yayınlanan bildiriler,* atı...lan sloganlar, formüle edilmiş istekler ...östermiştir ki, emekçi sınıf ve taba-kalar içinde yeralan öğretmenlerin sosyal kurtuluşu ancak ve ancak işçi sınıfının politik mücadelesinin zaferine bağlıdır. Öğretmenleri, onun *sınıf dostlarından* ayırarak, tek başına yapacağı mücadelelerin yeterli olacağını sanmak en azından yanlıştır. Kaldı ki, açıkça da egemen sınıfların işine gelir.

Son yıllarda gittikçe yoğunlaşan işçi hareketleri ile (grev, işgal, yürüyüş) öğretmen boykotu arasında elbette bu nedenlerden dolayı paralellik olacaktır. Nitekim halk sınıflarının düzenden rahatsızlığı bu paralelde bütünleşip, Türkiye toplumunun iç çelişkileri keskinleşmekte ve çalışan halkı derinden derine sardığını belgelemektedir. Bu olgu emekçi sınıf ve tabakalar arasında kurulması zorunlu olan **ANTİ-KAPİTALİST, ANTİ-EMPERYALİST** ittifakın sosyal temellerinin var olduğunun kesin delilidir.

3 — Türkiye eğitim tarihinde ilk defa olarak görülen genel öğretmen boykotu, hem öğretmenlerin gelecekteki eylemlerine güçlü bir örnek teşkil etmiştir, hem de özellikle diğer memurlara cesaret kaynağı olmuş, onların yolunu aydınlatmıştır. TÜRK-PERSEN çatısı altındaki **«Beyaz yakalı işçiler»**in 17 Ocak 1970'de yaptıkları miting biraz da boykotumuzun başarısına bağlıdır. Boykotumuz işçi, öğrenci kuruluşları ve halkla da kopmaz kardeşlik bağları kurmuştur. İşçi sendikalarının, köylülerin ve öğrenci kuruluşlarının telgrafları, demeçleri ve fiili destekleri bunu kesin olarak kanıtlamaktadır.

İşte halk sınıflarına örnek teşkil etmesi ve **ANTİ-KAPİTALİST, ANTİ-EMPERYALİST** halk cephesinin kurulmasının sosyal şartlarını oluşturması açısından boykotumuzun devrimci birikime önemli katkıları olmuştur.

4 — Devrimci eylemle bu derece yakın bağlantısı olan ve yukarda sözünü ettiğimiz temel katkıları yapan bir eylemi egemen sınıflar hoş karşılamazdı. Gerçekten de öyle oldu. Egemen sınıfların iktidarı, boykotumuzu gerek nitelik ve gerekse nicelik olarak güdük göstermeğe çalıştı, daha başlamadan boğmak istedi ve halkın gözünde **«ANARŞİ»** diye damgalamaya büyük çaba harcadı. TRT'ye konulan sansür ve iktidar sözcülerinin beyanları bunu açıkça belgeliyor.

Öğretmen boykotu, emekçi sınıf ve tabakalar arasında kurulması gereken ve işçi sınıfının örgütsel, ideolojik ve fiili öncülüğünün damgasını taşıyacak olan ittifakın sosyolojik temellerini hazırlamak bakımından olduğu kadar, egemen sınıfları gerici koalisyonlara itmesi bakımından da etkili olmuştur. Bu şüphesiz kimin ne olduğunu göstermesi ve kalın çizgilerle politik mücadelenin hattını koyması açısından olumludur. Bu nokta bizlere dostumuzu düşmanımızı gösterdiği ölçüde yararlı olacaktır. Gerek iktidar partisi, gerekse irili ufaklı diğer tutucu partilerin sözcüleri açık yada kapalı biçimlerde, devrimci eylemimizi kırmada birliklerini böylece ortaya koymuşlardır.

İşçi sınıfının mutlak önderliğindeki emekçi sınıf ve tabakaların iktidara ağırlığını koyması şarttır. İşte bütün devrimci eylemleri olduğu gibi, öğretmen boykotunu da bu gözle değerlendirmek ve onu, ne olduğundan daha önemli, ne de **«Hiçbir şey»** olarak görmemek gerekir. *Öğretmen boykotlarının* **tek** başına bütün bozuklukları gidereceğini, siyasi iktidarı yola getireceğini sanmak idealistçe bir tutumdur, son tahlilde devrimci mücadeleyi baltalar.

5 — Objektif olarak boykotumuz bozuk düzene karşı ilk kez tutarlı bir direniş olmuştur. Ancak hemen belirtmeliyiz ki, eylem, sübjektif şartlarına henüz kavuşmuş değildir. Sağlanması zorunlu olan amaç, çağımızın ve Türkiye'nin en devrimci sınıfı olan işçi sınıfı ile kesinkes ittifaka girip onun devrimci iktidarını sağlamaktır. Eylemimizi bu açıdan değerlendirince gerek teorik ve gerekse pratik olarak aşılacak engelleri aşmamış olduğumuzu görürüz.

Devrimci teori olmadan devrimci eylem olamaz. Devrimci teorinin ışığında Türkiye'nin sosyal pratiği, bugünkü *hayat pahalılığında 500 lira alarak ya*şamaya mahkum ettiği ilkokul öğretmenlerini emekçi sınıfların devrimci müdahalesiyle kader birliğine itmektedir. Emperyalizm ile entegre olmuş burjuvazi ve büyük bürokrasi karşısında tüm emeği ile yaşıyanların kurtuluş *mücadelesi işçi sınıfının* devrimci iktidarı ile sağlanabilir. Bundan böyle yapılacak öğretmen hareketlerinin böyle bir teorik ve pratik öz kazanması zorunludur.

6 — Yapılacak iş, kökeni işçi ve köylülerden gelen, emeği ucuza kapatılıp *bozuk düzende* köleleştirilmek istenen öğretmenlerimizi devrimci teori ile donatmak, giderek onları emekçi sınıf ve tabakaların ittifakı içinde uygun adıma sokmaktır. Bu amacın gerçekleşmesi için şu pratik adımlar atılabilir.

a) Şube başkanları tatil aylarında *sendikal seminerlerden mutlaka* geçirilip militan olma durumları sağlanmalıdır.

b) Eğitimden geçmiş şube yöneticileri şubelerini birer devrim ve halk dershanesi halinde eyleme sokmalıdır.

c) Gerek genel merkezler, gerekse şubeler Türkiye toplumunun toplumsal yapısına ait somut tahliller sunan devrimci yayınlarda bulunmalıdır.

Yukarıda sayılan eğitimleri başarmış öğretmenleri bozuk düzene karşı tutarlı eylemlere sokmak ancak mümkün olur.

İsmet Paşa ve Köy Enstitüleri

İsmet Paşa, **«CHP zamanında köy enstitülerine dokunulmadı. Enstitüler, 1950'den sonra kapatıldı.»** diyor.

Burada «Dokunma» ile «Kapatılma» işini karıştırmamak gerekir. Birincisi yanlış, ikincisi biçim olarak doğrudur. CHP 1946'da Köy enstitülerine dokunmaya başladı, 1950'ye gelinceye dek komaya soktu. 1950'de iş başına gelen DP. hükümeti de 10 parmağı 10 kara köy enstitülerinin boğazını yakaladı, boğdu, defin işlemini tamamladı.

Sabahattin Eyüboğlu bir yazısında «Köy Enstitülerini ortanın solu açtı, ortanın sağı kapattı» diyor. Demek ki, «ortanın solu» denen nesne, 1939'lardan bu yana varmış. Ünlü bir komutan olan İsmet Paşa 31 yıldan beri başında bulunduğu birliğe «Sağ, sol! sağ sol!» komutu vererek uygun adım yürütmektedir. Birlik bu süre içinde biraz «zayiat» vermesine karşın bugün de aynı tempo ile yürümektedir.

1946'da Sayın İsmet Paşa Yine «sağ!» komutu vermişti. Yücel'in yerine Eğitim Bakanı olan Sirer'in ilk «Milli» işi, İsmail Hakkı Tonguç'u köy enstitülerinin başından uzaklaştırmak oldu. Köy Enstitülerindeki ilerici müdürleri tasfiye ederek devrimci öğretmen kıyımını başlattı. Enstitü kitaplıklarındaki dünya edebiyatının ünlü klasiklerini «Milli» değildir diyerek toplattı ve yaktırdı. Giderek Yüksek Köy Enstitüsünü kapattı.

1947'de Alman Faşizmi çökmüştü. Umutlar boşa çıkınca yeni bir «dost» bulmak gerekiyordu. Amerikan Emperyalizminin kucağına işte bu sıra düşüldü. 12 Mart 1947 yılında ABD. ile ilk ikili anlaşma imzalandı. Milli Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu zamanında Köy Enstitülerinin sistemi, öğretim programları değiştirildi. Dersler, giderek kara tahta ezberciliğine, «Takrir» gevezeliğine dönüştürüldü. Köy enstitüsü çıkışlı öğretmenler, bürokrat yönetici, ağa, eşraf, üçlüsünün baskısı altında ezdirilmek istendi. Gerici saldırılar düzenlendi. Öğretmenler bileklerinde kelepçe, karakollarda sigaya çekildi. Hasan Ali Yücel Ulus Gazetesinden atıldı. Çeşitli iğrenç saldırılar, karalamalar karşısında Tonguç'la birlikte yalnız kaldı. İsmet Paşa Cumhurbaşkanı idi. Bu sevdiği ve övdüğü kişileri yalnız bıraktı. Bu yıkım ve kıyım döneminde Enstitüleri savunamadı.

Mesele bundan ibarettir.

Dursun AKÇAM

KARL MARX VE ENGELS'İN BİR HEYKELİ
— Bilimsel sosyalizmin kurucuları —

İşçi sınıfının kutsal kitabı "Kapital,,i nasıl okumalı?

Louis Althusser*

●

Bilimsel sosyalizmin bir numaralı temel eseri hiç şüphesiz Karl Marx'ın «KAPİTAL» adlı eseridir. Son yıllarda bölüm bölüm türkçeye de çevirilen bu dev yapıt, gerek hacminin büyüklüğü, gerekse nasıl okunacağının bilinmemesi nedeniyle, çoğunlukla kütüphanelerin bir köşesinde durmakta, fakat bir türlü okunmamaktadır. Ünlü marksist düşünür Althusser, işçi sınıfının kutsal kitabı olan KAPİTAL'in nasıl okunması gerektiğini bu yazısında açıklamaktadır:

●

Kapital yüzyıl önce ortaya çıktı (1867'de). Bugün her zamankinden daha fazla uygulanabilmekte, tazeliğini ve geçerliliğini korumaktadır. Burjuva ideologları, gerek iktisatçı, gerek tarihçi ve gerekse filozof olsun, geçen yüzyılın büyük bir kısmını **Kapital**'i çürütmeye çalışarak harcadılar. İş gücünün değeri, artık-değer ve değer kanunları hakkındaki teorilerin, ekonomi - politikle hiçbir ilişkisi olmayan «metafizik» tezler olduğunu öne sürdüler. Böyle, eskiden defalarca söylenmiş şeyleri tekrarlarken yeni bir şey söylediğini sanan ideologların sonuncusu da M. Raymond Aron'dur.(1)

Kapital'i okuyan işçiler, onu, ne kadar tahsilli ve tanınmış olursa olsun, tüm burjuva uzmanlardan çok daha kolayca anlayabilirler. Neden? Çünkü **Kapital,** onların kurbanı oldukları kapitalist sömürü ile ilgilenir; **Kapital,** işçilerin tüm hayatları boyunca katlandıkları sömürü mekanizmasını ve burjuvanın bu sömürüyü gerçekleştirmek için kullandığı çeşitli biçimleri çalışma saatlerindeki, üretkenlikteki, çalışma temposundaki, ücret kısılmasındaki, işsizlikteki artışlar... — teker teker ele alınarak ana hatlarını çizer. Bu nedenle **Kapital**, işçi sınıfının kutsal kitabıdır.

Proleterlerin dışında **Kapital**'i ciddi olarak ele alan başka okuyucular da vardır, üniversite ve yüksek okul öğrencileri bir yana, hizmetliler, müstahdemler ve genel olarak «aydın işçiler» dediğimiz belirli guruplar (öğretmenler, araştırmacılar, doktorlar, mimarlar, vb.), bütün bu öğrenmeye hevesli insanlar, sınıf çatışmasındaki yerlerini bulabilmek için kapitalist toplumun mekanizmasını anlamak isterler. Hem devrimci ve bilimsel bir eser olan, hem de kapitalist dünyayı açıklayan **Kapital**'i okurlar. Marx'ın çalışmalarını sürdüren ve kapitalizmin en üst ve en son aşamaya - emperyalist aşama- vardığını anlatan Lenin'i okurlar.

İki Güçlük

Bu arada, herkes için de **Kapital**'i okuyup anlamanın kolay olmadığını da belirtmek gerekir. **Kapital**'i okumanın iki güçlüğü olduğunu göz önüne almalıyız: 1) Politik güçlük, ki bu ana güçlüktür ve 2) İkincil bir güçlük olan teorik güçlük. Belirttiğimiz gibi, birinci güçlük politiktir. **Kapital**'i anlamak için ya kapitalist sömürüyü bilfiil tatmış olmak (işçiler gibi) yada (işçi olsun, aydın olsun, bütün militanlar gibi) «işçilerin dünya görüşüne» ulaşmak için gereken çabayı göstermiş olmak gerekir. İşçi veya devrimci militan olmayanlar bilmelidirler ki -ne kadar okumuş olurlarsa olsunlar (iktisatçı, tarihçi, filozof gibi)- böyle bir anlayışa ancak burjuva ön yargılarıyla dolu olan görüş açılarında bir devrim yapmak pahasına ulaşabilirler.

İkinci güçlük teoriktir. Birincisinden daha az önemli de olsa, bunu da bir gerçek olarak göz önüne almak gerekir. **Kapital** salt teori kitabı olduğundan, teorik eserlere alışkın olanlar, özellikle teorik bilim sahasında, daha az olarak da «pozitif bilimlerde» hümaniter bilimler %80 bilimin yanlış taklidi ve burjuva ideolojisinin ürünüdür), her güçlüğü yenebilirler. Öbürleri, örneğin salt teoriye alışkın olmayan işçiler, teoride ilerlemek için büyük çaba harcamalı, tutarlı ve sürekli bir biçimde çalışmalıdırlar. Biz onlara yardım edeceğiz ve kısa zamanda bu güçlüğü yenebildiklerini görecekler.

Şimdilik bütün bilmeleri gereken:

1) **Kapital,** bir salt teori kitabıdır. «Kapitalist üretim biçimi, üretim koşulları ve bu biçime uygun değişimle ilgilenir». (Marx). Bunun için de **Kapital**'in ilgilendiği şeyler «soyuttur» (elle tutulmayan şey), «tarihçi» ve «iktisatçıların» sandığı gibi somut tarih veya günlük tecrübelere dayanan ekonomiyle ilgili bir kitap değildir.

2) Bütün teori, kavramlarının soyutlanması ve güçlü bir şekilde sistemleştirilmesi ile karakterize edilir. Bu nedenle soyutlamaya ve güçlü bir şekilde sistemleştirmeye alışmak gerekir. Nasıl gereçler, makineler ve onların hassas sistemleri maddi ürünlerin (motorlu araba, transistor, uçak vb.) üretimi için birer araçsa, soyut kavramlar ve güçlü sistemler de boş hayaller olmayıp, bilimsel bilgi üretimi için araçlardır.

Eğer bu akılda tutulacak olursa I. Cildin okunmasıyla ilgili aşağıdaki temel pratik düşünceler yardımcı olabilir:

Maalesef (veya belki de iyi bir raslantı olarak) I. Cildin okunmasıyla ilgili en büyük güçlükler -gerek teorik, gerekse başka- I. Cildin başlangıcında daha doğrusu, «meta ve para» ile ilgili olan I. Kısmın Birinci Bölümünde bulunur. Benim tavsiyem, I. Cildin «Paranın Sermayeye Dönüşümü» adlı II. kısmından başlanmasıdır. Bence, I. Cildi II. Kısımdan öteye tekrar tekrar okumadıkça I. Kısmı anlamaya başlamak (hem de yalnızca anlamaya başlamak) imkansızdır.

Bu tavsiyeden de öte birşey, mutlaka uyulması gereken bir tavsiye bence. Herkes, kendi deneyiyle de bunun doğruluğunu tanıtlayabilir.

Eğer I. Cildi başından, yani I. Kısımdan itibaren okumaya başlarsanız, çıkmaza saplanıp, işi yarım bırakabilirsiniz. Yada anladığınızı sanırsınız ki, bu daha da kötü bir şeydir. Çünkü sonunda anlamaya çalıştığınızdan çok daha başka birşey anlamış olabilirsiniz.

II. Kısımdan (Paranın Sermayeye Dönüşümü) ötesi çok açıktır. Artık okuyucu I. Cildin özüne, temeline varabilir.

Bu, işçilerin büyük bir kolaylıkla kavrayacakları, kuvvetini hergün hissettikleri sınıfsal sömürüyü ortaya koyan teori, yani artık - değer kanunudur.

Çok ağır fakat aynı zamanda da çok açık olan III. ve IV. Kısımlar bugünkü sınıf mücadelesine doğrudan doğruya uygulanabilir bir niteliktedir. Bunlar, Marx'ın mutlak ve nisbi artık - değer dediği, kapitalistlerin maksimum sömürüyü gerçekleştirebildikleri iki temel artık - değer türü ile ilgilidir.

Mutlak artık - değer (III. Kısma bakın) iş - gününün uzunluğu ile ilgilidir. Marx, kapitalist sınıfın iş - gününü mümkün olduğu kadar uzatmak için amansız bir şekilde uğraştığını ve işçi sınıfının yarım yüzyıla yakın bir zamandır yaptığı mücadelenin amaçlarından birinin de iş - gününde kısıntı sağlamak olduğunu söyler.

Bu şiddetli mücadelenin tarihi safhaları herkesce bilinir. İşçiler, önce 12 saat sonra 10 saat ve sonra Halk Cephesi zamanında (1936) da haftada 40 iş - saatine razı olmuşlardı. Fakat maalesef yine herkesçe bilinir ki, kanuni iş - gününün, işçi sınıfının geniş çapta mücadelesi sonucu kazanılmış (ör. 1936) kanunlara göre kısılması gerektiği zamanlarda bile kapitalist sınıf gerçek iş - gününü (gerçekten çalışılan saatleri) uzatmak için tüm gücünü ve - kanuni olan ya da olmayan - tüm araçları kullanır.

Gerçek hayatta iş - saati 45 - 54 saat arasında değişir. İş verenler «fazla mesai» dolandırıcılığını bulmuşlardır. Ayrıca, normal iş saatleri dışında «gizli çalışma» (black work) da uygulanır.

Burada «fazla mesai» üzerinde biraz duralım. Anlaşmaya göre «fazla mesai» için normal ücretin %25, %50 hatta %100 üstünde bir ücret ödenir. Bu da bu tür çalışmanın işverene çok pahalıya mal olduğu kanısını uyandırır. Oysa bu tür çalışma işveren için çok elverişlidir. İşveren pahalı makinaları 24 saatın 24'ünde de çalıştırarak bu makinaları modern teknolojinin durmadan ürettiği yeni, daha verimli makinalar tarafından kullanılamaz hale getirilmeden amortize edebilir. Fazla mesai, işçilere işverenin hediyesi değildir. Bu kazançlar işçilere tabii ki bir ek para sağlar, fakat bu arada sağlığını mahveder. Aldatıcı görünüşüne rağmen, fazla mesai, işçiyi fazladan «sömürme»den başka bir şey değildir.

Şimdi IV. Bölüm'e geçelim (Nisbi artık - değerin üretimi). Bu çok önemli bir meseledir.

Bugünkü birinci sömürü şekli, daha az göze çarpan nisbi artık - değerdir. Bu sömürü şekli, makinanın endüstride ve (tarımda) daha fazla kullanılmaya başlanmasına ve dolayısıyla verimliliğin daha fazla artmasına bağlıdır. Verimlilikteki bu artış (ki 10-15 yıldır dikkati çekecek bir hal aldı), salt aynı işi eskisinin yarısı, üçte biri, hatta dörtte biri zamanda yapmayı olanaklı kılan ileri makinaların kullanılması sonucu değil, aynızamanda çalışmanın yoğunlaşmasıyladır.

Bütün bunlar IV. kısımda tartışılmaktadır. Bu Kısımda Marx, verimlilikteki artışla ilgili sömürü mekanizmalarını somut şekilleriyle özetler. Ve gösterir ki, üretkenlikteki artışın kesin sonucu sömürüyü arttırmak olduğundan, üretkenlikteki artış hiçbir zaman işçi sınıfına kendiliğinden bir yarar sağlamaz.

İşçilerin yapmaları gereken, çalışma saatleri için yaptıkları işlemin aynıdır; üretkenlikle ilgili sömürünün kendine özgü biçimleriyle mücadele etmek, bu biçimlerin (yoğunlaşmış iş temposu, işten atılmalar yani üretkenliğin artmasıyla işçinin gereksizleşmesi) etkilerinin kısıtlanması için çarpışmak. Marx, İşçi sınıfı ve müttefikleri iktidarı ellerine geçirmedikçe, işçilerin üretkenlikteki artıştan sürekli olarak yararlanmayı ümid etmelerinin olanaksız olduğunu çürütülmeyecek bir şekilde örneklerle anlatır. Ve o zamana dek işçilerin yapabileceği tek şey, bunun etkisini kısıtlamak yani sınıf çatışmasının amaçlarından birini oluşturan sömürü olayına karşı koymak için mücadele etmektir.

Eğer gerekirse, okuyucu şimdilik, çok teknik görünen V. Bölüm'ü (mutlak ve nisbi artık - değer üretimi) atlayıp, doğrudan doğruya ücretlerle ilgili olan VI. Bölüm'e geçebilir.

Üretkenlik ve Sınıf Mücadelesi

İşçiler yine yabancılık çekmeyecekler, çünkü burada bir burjuva gizemciliği olan işçinin «emeğinin karşılığı yarattığı değer oranında ödenmektedir» iddiasını tanımayan Marx, aslında işçileri uyutmak ve onların sınıf mücadelesini yürütecek inancı kırmak için birer tuzak olan çeşitli ücret hadlerini incelemektedir.

Bu Kısımda işçiler, ücretler meselesinin yada burjuva ideologlarının koyduğu gibi «yaşama standardı» meselesinin, son tahlilde, (işçilerin doğal olarak kârlı çıkacağı «üretkenliği» arttırma meselesi olmayıp) bir **sınıf mücadelesi meselesi** olduğunu göreceklerdir.

II. - VI. Kısımları bitirdikten sonra işçiler, ekonomik mücadelelerinin kapitalist sistemin

ÜRETİM: (Os: İstihsal). Doğada saklı bulunan, ihtiyaç maddesi yapabilme niteliği var olan nesnelerin, ihtiyaç maddesi haline dönüştürülmesi için gerekli olan İNSAN ÇABASI'na üretim denir.

Doğada kendiliğinden varolan ürünler, ekonomik anlamdaki üretim sözcüğünün dışında kalır. Örneğin, dağda kendiliğinden yetişen bir meyve için üretim, yani bilinçli insan çabası söz konusu değildir. Bu meyvenin bölüşümü ve tüketimi söz konusu olabilir. Fakat kendiliğinden varolduğu için üretim söz konusu değildir.

İnsanları hayvanlardan ayıran özellik, insanın amaçlı ve bilinçli üretim çabasıdır. İnsanın düşünen veya konuşan hayvan diye tanımlanması yanlıştır. İnsan, bilinçli üretim yapan hayvandır. Daha doğrusu hayvan değil, bilinçli bir çabayla üretim yapan canlıdır.

İHTİYAÇ MADDELERİ: Maddî nesneleri insan ihtiyacını gideren araçlar olarak düşündüğümüzde, bunlara ihtiyaç maddeleri diyoruz.

ÜRÜN: İnsan ihtiyacını giderek maddi nesneleri, üretim denen insan çabasının sonucu olarak düşündüğümüzde bunlara ürün diyoruz.

BÖLÜŞÜM: (Os: İnkısam). Emeğin yarattığı ürünlerin paylaşılmasına bölüşüm denir. Bölüşüm, üretimle tüketim arasındaki bağ olup, her değişik üretim ilişkisi aşamasında farklı bir bölüşüm vardır.

İlkel komünal toplumda çalışmanın yarattığı ürünler eşit olarak bölüşülmüştür.

Köleci toplumda, ürünler, tamamen köle sahibinin olmuş, kölelere ise, hayatlarını sürdürecek kadar bir pay verilmiştir.

Feodal toplumda da, köylülerle feodal bey arasında çok farklı bir bölüşüm devam etmiştir.

Kapitalist toplumda ise, bölüşüm burjuvazinin çıkarına olmakta, işçi sınıfı, bütün değerleri yaratıyor olmasına rağmen, ücret biçiminde küçük bir pay almaktadır.

Sosyalist toplumda bölüşüm «herkese emeğine göre» ilkesine, komünist toplumda ise «herkese ihtiyacına göre» ilkesine uygun olarak yapılır.

TÜKETİM: (Os. İstihlak). Ürünlerin kullanılarak bitirilmesidir. Örneğin bir ayakkabının giyilerek eskitilmesi, bir ekmeğin yenip bitirilmesi, bir aletin kullanılarak eskitilmesi birer tüketimdir.

İşçi sınıfına kurtuluş yolunu gösteren Marx

kaçınılmaz eğilimi olan iki ana sömürü biçimine karşı, ancak bir sınıf mücadelesi şeklinde olacağını anlayacaklardır.

Bunlar:

1) İş - gününün uzatılması,
2) Ücretleri azaltmaktır.

İşçi sınıfının ekonomik mücadelesinin iki temel amacı, kapitalist sınıfın mücadelesinin **tamamen** karşısındadır, çünkü işçiler:

1) İş - gününün uzatılmasına,
2) Ücretteki azalmalara,

karşı çıkmaktadırlar.

Her ne kadar ben, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin özünün, iş - saatlerinin uzatılmasına ve ücret azalmasına karşı mücadele olduğunu tekrar tekrar belirtsem de şu üç temel ilkeyi de göz önüne almakta fayda vardır.

1) Reformistler tarafından yayılan bir aldatmaca, insanların, kapitalizmde üretkenliğin artmasıyla ücretlerin de kolayca artacağını sanmalarını amaçlamaktadır. Bu kapitalizmin kaçınılmaz ücret **indirimi** eğilimini gizlemektedir. Komünistler bu eğilimi iş arkadaşlarına açıklamalıdırlar. Kapitalist sistemde bütün ücret mücadeleleri bu eğilime karşı yönelmiştir. Muhakkak ki, ücret azaltılmasına karşı verilen her bir mücadele aynı zamanda mevcut ücretlerin **artırılması** için de verilmektedir.

2) Reformistler bu olguyu saklama çabasındadırlar, çünkü mevcut **sınıf** mücadelesine ihanet etmek istemektedirler. İş - saatlerinin uzatılmasına ve ücretlerin artırılmasına **karşı** yürütülen mücadele, üretkenliği artırma meselesi değil, sınıf mücadelesi meselesidir, bu durumda **ekonomik** alandaki bir sınıf mücadelesidir.

3) Ekonomik mücadele sınırlıdır, çünkü kapitalizmde kaçınılmaz olan **ekonomik sömürüyü artırma eğilimine** karşı savunucu (defensive) mücadeledir. İşçi sınıfının ekonomik savunucu mücadelesinin (iş temposunun hızlanmasına ve yoğunlaşmasına **karşı**, ücret azaltmalarına **karşı**, işten çıkarmalara **karşı**, primlerin keyfi atılmalarına **karşı**) hücumkar (ofensive) bir mücadeleye **dönüşebildiği** tek mücadele alanı politik alandaki sınıf mücadelesidir. İşçi sınıfının bu politik mücadelesinin tek bir nihai amacı vardır: **sosyalist devrim.** Bu politik mücadele ekonomik mücadeleyi de içerir ve işte komünistler tarafından üstlenilen politik mücadele budur, yani sosyalist devrim için mücadeledir.

Kapital'de sınıf mücadelesinin **ekonomik** ve **politik** yönleri **ayrıntılı bir şekilde ele alınmamasına** rağmen, bütün bunlar son derece açık bir şekilde verilmektedir. Bu iş, başta Lenin olmak üzere, Marx'ın tilmizleri tarafından (**Ne Yapmalı** adlı eserde) ve bütün devrimci liderler tarafından açıklığa kavuşturulmaktadır (Maurice Thorez bunun üzerinde çok durmaktadır). Politik mücadelenin, basit ekonomik mücadeleye üstün kılınmadığı hiçbir devrimci bakış açısı olamaz. Çünkü politik olmayan ekonomik mücadele **ekonomizme**, yani sınıflararası işbirliğine; öte yandan yalnız politik mücadeleye ağırlık verip ekonomik mücadeleyi ihmal etmek, onu küçük görmek ise **volontarizme**, yani maceracılığa yol açar.

Sınıf mücadelesi belli bir toplumun özel durumlarını göz önüne alarak ulus çapında yürütülmeli, fakat aynı zamanda uluslararası işçi sınıfı mücadelesinin de bir parçası olmalıdır.

Kartopları ve Katliam

Okuyucu, ücretler üzerine olan VI. Kısımdan sonra çok anlaşılır bir şekilde yazılmış olan VII. Kısmı (Sermayenin Birikimi) okumalıdır. Burada Marx, Kapitalizmin eğiliminin, işçiden koparılan artık - değeri sürekli olarak sermayeye dönüştürmek olduğunu gösterir ve bunun nedeninin ise sermayenin bir kartopu gibi işçiden daha fazla artık - emek (artık değer) koparabilmek için kendini devamlı büyütmesine bağlar. Bu tez, 1846 - 1866 yıllarındaki Britanya örneğiyle somut bir biçimde gayet iyi kanıtlanmaktadır. Lenin, 19. Yüzyılın sonlarından sonra, sermayenin bu kendi kendine artışının **Emperyalizm** biçimine girdiği, banka sermayesiyle sanayi sermayesinin birleşerek finans kapital halinde ortaya çıktığını ve «dünyanın geri kalan kısmının» dolaysız olarak önce sömürgecilik ve alabildiğine sömürge savaşları ile, sonra ise emperyalistler arası savaşlarla son derece sömürüldüğünü göstermiştir. Emperyalistler arası savaşlar herkese artık emperyalizmin can çekişme dönemine girdiğini en açık biçimiyle anlatmıştır. Çünkü iki Dünya savaşı herşeyin yanısıra 1917 Rus Devrimi ve 1949 Çin Devrimiyle Halk Cumhuriyetlerinin kurulmasıyla sonuçlanmıştır.

Birinci Cildin son Bölümü olan VIII. Kısım (İlkel Birikim) çok önemli bir buluş içermektedir. Bu bölümde Marx, kapitalizmin doğuşunu, paralarını başlangıç sermayesi olarak biriktiren ilk çalışkan kapitalistlerin tutumlu davranışlarıyla açıklamaya çalışan burjuva aldatmacasını açığa çıkartmaktadır. Marx göstermektedir ki, gerçekte, kapitalizm önce batı ülkelerinde, birkaç şehirlinin elinde muazzam miktarda servetin birikmesiyle başlamıştır; bu birikim, yüzyıllar boyu korsanlığın, yağmanın, soygunun, çapulculuğun ve halk katliamlarının (zengin altın yataklarına sahip İnka ve Peru medeniyetlerinin mirasçılarının) zalim bir sonucu olmuştur.

Fakat kapitalizmin tarihsel kökenleriyle ilgili bu marksist tez, bugün de yakıcı bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Çünkü bugün «metropol ülkeler»deki kapitalizm katliamsız işliyorsa da, bugün Amerikalılar «dış kesimler»de, yani «Üçüncü Dünya» ülkelerinde aynı yöntemleri kullanmaya devam etmektedir. Vietnam'daki katliamları Marx'ın I. Cild, VIII. Kısımda kapitalizmin kaynaklarını gösterirken yazdıklarına kanıttır.

Fakat durum tamamen değişmiştir. Halklar artık kendilerinin katledilmelerine boyun eğmemektedirler. Kendilerini örgütleyerek savunmaya başlamışlardır. Çünkü herşeyin yanısıra Marx, Lenin ve onların tilmizleri sınıf mücadelelerinde devrimci militanlar yetiştirmişlerdir. İşte bu nedenden ötürü, Vietnam halkı dünyanın en güçlü askeri gücüne karşı halkın kendi örgütleri tarafından yürütülen halk **savaşı sayesinde** zafere ulaşacaktır.

Eğer **Kapital**'i okumak istiyorsak, Lenin'i (özellikle onun Batı Kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrim koşullarını tartıştığı **Sol Kanat Komünizmi**'nin «Bazı Sonuçlar» adlı son kısmını - Türkçede bak: Devrim Stratejisi, Gün Yayınları, İstanbul - okumalıyız. Bu bize yaşadığımız sürece birçoğumuzun kendi ülkemizde de devrimin zaferini göreceğimizi öğretecektir.

Altın Kural

Kapital'i nasıl okumak gerektiği üzerine tavsiyelerimi şöyle özetliyeceğim:

1. I. Kısım'ı sonraya bırakın,
2. II. Kısım ile başlayın,
3. II., III., IV., VII. ve VIII Kısımları çok dikkatli okuyun. (V. Kısmı sonraya bırakın).
4. Sonra ne kadar zor olduğunu ve ayrıntılı açıklama gerektirdiğini akılda tutaraktan I. Kısmı okumaya çalışın.(2)

Ayrıca **Kapital** okurlarına mükemmel bir başlangıç olabilecek şu iki kitap ile Marx'ın ana eserine başlamalarını tavsiye ederim:

1. Marx'ın **Ücret, Emek, Sermaye**'si (1846)
2. I. Ciltteki temel düşüncelerin bir planını veren Engels'in **«Kapital» Üzerine** adlı eseri.

I. Cildin bazı önemli sonuçlarını öğrenmek istiyen okurlara, I. Cildi okuduktan sonra, bunları daha açık ve kolay bir biçimde sunan Marx'ın **Ücret, Fiat ve Kâr**'ını (1865) okumalarını tavsiye ederim. Bu iki küçük eser, **Ücret, Emek, Sermaye** ve **Ücret, Fiat** ve **Kâr**, biri 1847'de, diğeri çok daha sonra 1865'de, Marx'ın iki konuşmasıdır. Konuşmaların birincisi bir işçi toplantısında, ikincisi ise Birinci Enternasyonal'n Genel Konseyinde yapılmıştır.

Bunları okuyarak, Marx'a gerekli görünen işçiler ve işçi hareketinin militanları ile konuşurken kullanılacak konuşma dilini kavrayabiliriz. Marx, basit, açık ve dolaysız konuşmayı çok iyi biliyordu. Bunu yaparken de teorisinin **bilimsel** özünden hiçbir şey eksiltmiyordu. İşçilerin de bilimi öğrenmeye hakları olduğuna, herhangi bir bilimsel ifadedeki zorlukların üstesinden gelmeye yetenekli olduklarına inanıyordu. Bu altın kural hepimiz için bir derstir.

---

1) Bu tür, en «mükemmel» tartışmayı, benim bildiğim, I. Dünya Savaşından önce Croce geliştirmiştir.

2) Burada **Kapital**'in I. Cildini engelleyici **teorik** zorluklarla ilgili kısa bir not verebilirim. (Marx **Kapital**'i son durumuna getirmeden önce en az on kere düzeltmiştir - ki bu da muhakkak sadece üslup açısından değildi.)

Bir yada birkaç sözcük zorlukların üstesinden gelmeye yardımcı olabilir:

i. İş - gücünün değeri teorisi ancak Marx ve Engels'in **değer kanununu** elde ettikleri özel bir durum olarak kavranabilir. Bu formülün kendisi - **değer kanunu** - zorluk yaratmaktadır.

ii. Artık - değer teorisi, bütün toplumlarda görülen, fakat, daha çok bütün sınıflı toplumlar için geçerli olan çok yaygın bir teorinin, artık - emeğin sadece özel bir biçimidir. Fakat bu teori nedense I. Ciltte bütün genelliğiyle ele alınmamıştır.

Böylece I. Cildin özelliği II., III., ve IV. Ciltlerde ortaya konan bazı sorunların çözümünü ve ilerki ciltlerde çözümlerinin olduğu bazı sorunları içermesindedir.

I. Ciltteki zorlukların çıkardığı «vaadedilenlerin» «geciktirilmesi»nin özelliğindeki temel nedir? Kişi bunun farkında olmalı ve I. Cildi okurken II., III. ve IV. varlığını da akılda tutmalıdır.

İkinci olarak, ki bu da önemlidir, I. Ciltteki bazı zorluklar, özellikle I. Kısım I. Bölümdeki bazı pasajlardaki terminoloji ve «fetişizm» teorisi, Marx'ın da güçsüzlüklerinden biri olarak kabul ettiği Hegel mirasından kalıntılardır.

* Tanınmış felsefe profesörü L. Althusser'in bu yazısı **Marxism Today** adlı derginin Ekim 1969 sayısından çevirilmiştir.

ARAP KÖRFEZİ'NDE EMPERYALİZMİ KOVACAK HALK SAVAŞÇILARI

Arap Körfezi'nde halkların devrimci mücadelesi

Basra Körfezi'nde (Arap Körfezi) Kuveyt Katar, Bahreyn Abû Dabi, Maskat ve Umman'la emperyalist petrol kumpanyalarına ve onların emrindeki emirlere karşı halk savaşları gelişmektedir. ANT'ın 147 ve 160. sayılarında hakkında daha geniş bilgi verdiğimiz ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ ortaya çıkmıştır. Cephe, İngilizlerin Körfez'i terkedeceklerini söylediği 1971 yılına kadar bölgedeki bütün gerici rejimleri yıkmak için çalışmaktadır.

Arap Körfezinde dikkatleri üzerine en fazla çeken ülke Kuveyt'tir. Kuveyt'in nüfusu 5 yılda 400.000'den 700.000'e çıkmıştır. Artan nüfusun yarısı iş aramaya gelen yabancılardır. Kuveyt 130 milyon ton petrol üretimi ile Dünya 6. durumundadır. Yıllık geliri 8 milyar T.L. na yaklaşıktır. Kişi başına düşen yıllık gelir 40.000 T.L. civarındadır, ki bu rakamı ancak ABD geçebilmektedir. Ama rakamlar Kuveyt halkına hiç bir şey ifade etmemektedir.

Emperyalizmin Kuveyt'e girişi 19. Yüzyılın sonlarına rastlar. İngilizler 1899 yılında Kuveyt emiriyle bir anlaşma imzalayarak ülkeyi ele geçirdiler. 1913 de yapılan başka bir anlaşma ile de Kuveyt, İngiltere'nin rızası olmadan petrol imtiyazı vermeme kararı almak zorunda kaldı. 1934 de petrol arama izni, yarısı BP've, diğer yarısı Amerikalı kapitalist Mellon'un Gulf Oil Şirketine ait olan Kuveyt Petrol Şirketine (K.O.C.) verildi. 1950 de emir K.O.C.'a % 50 - 60 anlaşmasıyla 75 yıllık bir imtiyaz verdi. Anlaşma 1965 de yeniden gözden geçirildi.

Şirketlerin yıllık kârı yatırılan sermayenin % 500 üdür. Üretkenliği yüksek, jeofizik güçlükleri az olmasından dolayı Kuveyt'te petrol üretimi ABD'dakinden 19 defa ucuzdur. Kartel, devrim olmadan ülkedeki bütün petrolü bir ana önce sağıp kaçmaya bakmaktadır.

General Kasım, Kuveyt'i Irak'a ilhak etmek isteyince Kuveyt birden bire önem kazandı. Ülkenin zenginliğine rağmen Kuveytliler 1930'lardan beri böyle bir birleşme istiyorlardı. Fakat İngilizler hemen Kuveyt'e bağımsızlık verdiler (1961) ve bir askeri ittifak anlaşması imzalattılar. Ve bir müddet sonra İngiltere de Asya'daki en büyük İngiliz hava üssü olan El Hamala (Bahreyn) üssünü kurdu.

Kuveyt'in Irak ile birleşmesi iki sonucu doğuracaktı: Irak'ın güçlü bir devlet olması, Kuveyt petrollerinin araplaştırılması. Her iki sonuç da emperyalizmin işine gelmiyordu.

Kuveytli petrol işçilerinin bir sendikası vardır. En ufak bir itirazda emperyalistler, bu sendikalı işçileri kovamadıklarından, petrol işletmeleri yabancı uyruklu - İranlı, Ürdünlü, Filistinli - işçileri tercih etmektedirler. Çok ufak bir azınlığın üstün zenginliğine karşı işçiler sefalet içinde yaşamaktadırlar.

Kuveyt petrol işçileri sendikasının 4000 üyesi vardır. Sendikanın kurulmasını yoğun bir eğitim izlemiştir. İşçiler Kuveyt'in zenginliğini elinde bulunduran Sabah ailesine karşı çıkmaya başlamışlardır.

Sömürünün derecesini çok iyi kavrayan Kuveytli işçiler Ocak 1969 da genel greve gitmişlerdir. Ama hükümet hemen grevi bastırmış ve 300 kişi hapse atılmıştır. İngiltere karışıklıktan çok iyi faydalanmış ve kendi yerini biraz daha kuvvetlendirmiştir. Gerçekte artık Arap Körfezine «İngiliz Gölü» diye bakılmaktadır.

İngilizler Aden'i boşalttıktan sonra el attıkları bir diğer yer Bahreyn olmuştur. Bahreynliler eskiden inci avcılığı ile hayatlarını kazanırken 1819 yılında İngiliz emperyalistleri ülkeye gelip yerleşmişlerdir. Bahreyn'de petrol bulunması Arap körfezinin sakinliğini bozmuştur. 1932 yılında Standard Oil of California Şirketinin paravana şirketi olan Bahreyn Petrol Şirketi (BAP-CO) kurulmuştur. Şirket kısa zamanda devlet içinde devlet olmuştur.

Bahreynlilerin İngilizlere karşı çıkmaları ancak 1912 lerde başlamıştır. Ama bunlar kabile anlaşmazlıkları gibi bilinçsiz karşı çıkışlardır. Halkın bilinçlenmesi ancak petrol sömürüsü ile olabilmiştir. Proleterleşme, Bahreyn'de Şii - Sünni ayırımını ortadan kaldırınca işçiler BAP-CO karşısında birleşmişlerdir. İşçiler, 1938 de Arap körfezinin ilk grevini yapmışlar, ücretlerinin artırılması yanında politik reformlar da istemişlerdir. Ama hükümet grevi çok sert bir şekilde bastırmış ve Bahreynli işçiler Suudi Arabistan'a göç etmek zorunda kalmışlardır. Bahreynli işçilerin yerine daha yumuşak olan İranlı ve Hindistanlı işçiler alınmıştır.

Bir burjuva milliyetçisi olan El Bekir kitleleri geniş politik bir hareket için toparlayabilince, bunun sonucu olarak 1954'de çok kuvvetli bir genel grev olmuştur. Grev sonunda emir iş kanununun çıkacağını, işçiler birliğinin kurulabileceğini açıklamıştır.

Fakat İngiltere 1958 yılında Bahreyni işgal etmiştir. Bütün liderler sınır dışı edilmiştir. Ama işçi sınıfı yılmamış, mücadeleye devam etmiş ve 1957 yılında iş kanununun çıkartılmasını sağlamıştır.

1965 baharında BAP-CO 1500 yabancı işçi daha almıştır. Bahreynli işçiler hemen tepki göstermişlerdir. 13000 işçi genel greve gitmiştir. Askeri birliklerin işe karışmasıyla grev kanlı bir döğüşe dönmüş, işçiler, öğrenciler ve kadınlar polis istasyonlarında çok kötü muamele görmüşlerdir. Bu tür bir işçi savaşında kadınlar ilk defa yer almışlardır. İngilizler işi biraz daha sertleştirmişler ve grev kana bulanmıştır. Sonuçta Bahreynliler 100 şehit vermişlerdir.

Bahreyn'in güneyindeki Zufarlılar hemen Bahreynlilerin yardımına koşmuşlar ve bölgedeki anti - emperyalist cepheyi genişletmek amacıyla bir toplantı düzenlemek istemişlerdir. 1968 yılındaki bir toplantıda işgal altındaki ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ (FLGO) ortaya çıkmıştır. Cephenin bütün amacı 1971 de İngilizlerin bölgeyi terketmelerinden evvel emirlerin hakkından gelmektir.

Arap Körfezi emperyalistlerin silahlı güçleriyle donatılmıştır. İngilizlerin El Hamala'da hava üssü, Mokarak'da deniz üsleri vardır. Amerikan askerleri Jufeyr (Bahreyn) deniz üssünde konaklamaktadırlar. Amerikalılar ayrıca Dahran'da atomik bombardımana hazır bir hava üssü kurmuşlardır.

Emperyalizmin direndiği bölge: Arap Körfezi

Hindistan'da Başbakan İndra Gandi'nin reformları yüzünden politik gruplaşmalar her geçen gün biraz daha keskinleşmektedir.

Bilindiği gibi Bayan Gandi, Hindistan'ın Gandi'den sonraki en büyük adamı Jawaharlal Nehru'nun kızıdır. Bayan Gandi, babasının sosyalizmi ateşli bir şekilde savunduğu günlerde, onun hapishaneden yazdığı mektuplardan edindiği sosyalist düşüncelerle yetişmiştir. Fakat Bayan Gandi, son dönemlerinde eski tutumundan sapan babasının aksine düşüncelerini eylem alanında göstermek isteyen bir kişi olarak belirmektedir.

Kongre Partisi tarafından 1967 seçimlerinden sonra Ba-

Gana Hükümeti ülkeden Afrikalıları kovuyor

Gana'da Afrika halkları arasında anlaşmazlıklar yaratacak ihraç olayları olmaktadır. Gana hükümeti yeni bir kararla Gana'daki Togolu, Nijeryalı, Dahomeyli, Voltalı, Malili 1 milyon kişiyi ülkeden çıkartmaktadır. Gana'dan göç etmeye zorlanan halkın büyük bir çoğunluğu bir kuşaktan beri Gana'dadır.

Gana başbakanı Dr. Busia, bu kararıyla Gabon ve Libreville'nin 18 ay önceki yaptıkları ihraç hareketlerine katılmış oluyor. N'Krumah zamanında panafrikanizmi çok sıkı bir şekilde savunan Gana, N'Krumah rejimini yıkan hükümet darbesinden sonra bu tutumundan vaz geçmiştir.

Ganalı resmi devlet adamlarına göre bu tedbirin nedeni, «ülkeyi istenmeyen yabancı unsurlardan, halkın çıkarlarına aykırı hareket eden, kaçakçılardan, kanun kaçaklarından temizlemektir.»

Böyle bir kanunun uygulanmasının ne denli zor olduğunu göz önüne almayan Gana yetkilileri bir yığın Ganalıyı çok zor durumda bırakmıştır. Gana'dan atılanlar, yollara düşmüş nereye gideceklerini bilmeden, yaklaştıkları diğer ülkelerin sınır kapılarından kovularak aç bir şekilde dolaşıp duruyorlar. Dolaşanlar arasında 100'ü aşkın yaralı olmuş, 15 kişi ölmüştür.

Gerçekte Gana'dan kovulanlar yalnız kanun kaçakları değildir. Ve yabancıların sınır dışı edilmesi Dr. Busia'nın sandığı gibi bir yığın ekonomik problemi de çözecek değildir. Sınır dışı etme politikaları Afrika'da halkları birbirine düşürmeye yol açacak ve yeni yeni problemler yaratacaktır.

Hindistan'da Indra Gandhi, sağa karşı savaşıyor

yan İndra Gandi hemen bir takım reformlara girişmiştir. İlk olarak Ağustos ayında 14 bankayı millileştirme kararı almıştır. Bunun arkasından bir dizi reform tasarısı sunmuştur. Reform tasarıları şunları kapsamaktadır: Toprak reformu, sigortaların millileştirilmesi, vergiden muaf prenslerin statüsünü değiştirme, ithalat, ihracat ve tarımda devlet sektörünü genişletme...

Bayan Gandi'nin bu tür radikal reformları hemen tepki yaratmış ve 84 yıllık Kongre Partisi ikiye bölünmüştür. Reformlardan rahatsız olanlar Bayan Gandi'ye karşı cephe almışlardır. Kongre Partisinin sağ kanadı ister istemez sağcı Swatantra, Hindu Jan Sangh Partilerine yanaşmak zorunda kalmıştır. Bu yaklaşma aslında Bayan Gandi'nin işine yarayacaktır. Hindistan Parlamentosunda 23 prens vardır. Prensler Bayan Gandi aleyhine yoğun bir kampanyaya girişmişlerdir.

Kongre Partisinin tutucu ileri gelenleri «Sendika» diye adlandırılmaktadırlar. Bayan Gandi'nin yanlış bir taktikle kabine dışı bıraktığı Morarji Desai bu grubun başını çekmektedir. Sendika Bayan Gandi'yi halk kitlelerinden ayrı düşürmek için elinden geleni yapmaktadır. Bayan Gandi ise sürekli gezilerle ve kitle temaslarıyla halkın desteğini elde etmek için çalışmaktadır. Ve bu alanda kendinden beklenmeyen bir başarı elde etmiştir.

Fakat yine de tutucu Kongrecilerin etkisi sürmektedir. Nitekim 14 bankanın millileştirmesini durduran Yüksek Mahkeme'nin kararında bu etkiler açıkça hissedilmektedir.

Bayan Gandi'yi şimdi genç Kongreciler desteklemektedir. 1972 Seçimlerine kadar başta kalıp bir takım işleri başarabilmesi için Bayan Gandi'nin solcularla çok yakın bağlar kurması gerekmektedir. Hindistan Parlamentosu'nda 43 komünist temsilci vardır. Bunlar ikiye bölünmüşlerdir, bir taraf kendilerini Moskovacı olarak ilan ederken, diğerleri kendileri için «marksistler» adını kullanmaktadır. Parlamentoda ayrıca 34 sosyalist temsilci ve solcu sayılabilecek Madras Partisi'nin 25 üy.si vardır. Gerçekte sol partilerin de bir bütünselliği yoktur. Ama en azından hepsinin Bayan Gandi'yi desteklemeleri gerekmektedir.

Kongre'nin tutucu kliği çok sola kaymakla, Moskova'nın yolunda gitmekle suçladıkları Bayan Gandi'nin karşısına orduyu çıkartmak istemektedirler. Ordu şimdilik tarafsız görünmekten yanadır. Ama gelişen olaylar içinde nasıl bir yer alacağı da bellidir. Ve ordu da zaman zaman «aşırı sol» tehlikesine karşı dikkatleri çekmektedir.

Tasarı halindeki reformlardan en önemlisi, muhakkak ki, toprak reformudur. Sigortaların, bankaların millieştirilmesi ufak bir azınlığı rahatsız ederken, toprak reformu çok sayıda kişiyi rahatsız edecektir. Toprak reformu ülkedeki politik kutuplaşmayı daha da artıracaktır.

Politik kutuplaşma karşısında tutucu Hintliler feryat etmektedirler. 22 Yıllık bağımsızlık hayatlarında böyle bir şeyin olmadığını söylemektedirler.

Gelecek günlerde Bayan Gandi'nin başta kalması ancak onun çok ince manevralarıyla mümkündür. Fakat Bayan Gandi başta kalsa da kalmasa da, Hindistan'da yılda binde 25 artan nüfusla birlikte düzenden şikayetçi büyük kitleler harekete geçecek ve giderek halk savaşları başlayacaktır. Bunun ilk belirtileri şimdiden görülmektedir.

Bayan Indra Gandhi, babası Nehru'dan daha solda bir politika izliyor

İngilizlerin Maskat'da, oradaki petrol çıkarlarını koruyan bir üsleri daha vardır.

Maskat ve Umman Sultanlıkları teoride bağımsızdırlar, fakat İngilizlerin hakim olduğu ve bölgesel idarecilerin hakim olamadığı yerleri de vardır. Bölgeyi Irak Petrol Şirketi (I.P.C. - Gerçekte Royal Dutch Shell + Fransız Petrol Şirketi + Amerikan ESSO) eline geçirmiştir. Bu şirket ayrıca «Yemen ve Zufar Petrol Geliştirme Ltd.» adlı bir paravana şirket de kurmuştur. IPC 35 yıldır bölgede faaliyet göstermiştir. Hiç petrol çıkmadığı dönemlerde bile sabırla beklemiş ve bu bekleyişin semeresini almıştır.

Halk, Sultanlıkları çok sıkıştırınca İngiltere bu bölgeyi işgal etmiş ve sömürüsünü daha de kolaylaştırmıştır. Fakat Zufarlılar İngilizlere gereken dersi vermişlerdir. Bugün özgürlüğüne kavuşan Zufarlılar Arap yarımadasında Halk kurtuluş savaşı önderliği yapıyorlar. Çok yakında Yemen'de ve Maskat'da da kurtuluş savaşları başlayacaktır.

Bol miktarda petrol çıkarılan bir diğer bölge de Yemen Sahilindeki 7 emirlikten biri olan Abu Dabi emirliğidir. Abu Dabi'de eskiden korsanlar iş görürdü. Şimdi gerçek korsanlar, Amerikan ve İngiliz emperyalistleri iş görüyorlar. Abu Dabi'de büyük petrol rezervleri olduğu tahmin edilmektedir. Emperyalistler hemen burada da bir şirket kurmuşlardır. «Abu Dabi Deniz Bölgeleri Şirketi» (2/3 Royal Dutch - Shell, 1/3 Fransız Petrol Şirketi).

Bölgedeki bütün emperyalist çıkarlar siyasi polisler tarafından yürütülmektedir.

Fakat bütün baskı ve korkutma yöntemleri sonuç vermemekte, Arap Körfezi halkları her geçen gün biraz daha zafere yaklaşmaktadırlar.

Peru'da yeni devrimci girişimler

24 Haziran 1969 Hükümet değişikliğinden bu yana Peru'da çok şey değişmiştir.

Latin Amerika'da alışılmış şekilde bir hükümet darbesi yapan General Juan Velesko Alvarado başa geçer geçmez, «Toprak üstünde çalışanındır» diyor. Yıllardır bu tür sözlerle uyutulmuş Peru halkı Velasko'nun sözlerine kulak asmıyor. Fakat General sözünde durup, 6 ay sonra güçlü bir tarım reformu kanunu çıkarıyor.

Bu kanun ile ülkedeki bütün topraklar ve tarım endüstrisi devletleştiriliyor. Ayrıca üretimin artırılması ve kollektifleştirilmesi ile ilgilenecek örgütler kuruluyor. Velasko arkasından basın ile ilgili yeni bir kanun çıkarıyor.

Peru'da bütün olup bitenler sınıfsal bir karakter taşımamaktadır. Ama bu reformların, Peru'da sosyalizmin kuruluşunu sağlayacak devrimci mücadele için yeni olanaklar yaratacağı şüphesizdir. Bütün mesele, Amerika'nın ve Peru egemen çevrelerinin Velasko'nun bu girişimlerine ne zamana kadar dayanacağıdır. Velasko'nun en ilginç savaşı basına karşı olmuştur. Bu konuda Londra'dan yazan Selma Ashworth şöyle diyor:

Amerikan emperyalistleri ve onların Perudaki yerli işbirlikçileri bir büyük darbe daha yediler. General Juan Velasko Alvarado hükumeti, «Basın Özgürlüğü Statüsü» adında yeni bir kanun hazırladı. Bu kanun Peru basınını ve yayınevlerini elinde tutan Amerikan monopolünü yıkıcı niteliktedir.

Bu kanun, milli basında yabancı menfaatlerin rol oynamasını yasaklamakta ve yabancı reklam acentalarının ilanları kontrol etmesine set çekmektedir. Yani basın tamamen Perululaştırılmaktadır.

Yeni «Basın Özgürlüğü Statüsü» ile, gazeteciler ve mürettipler, sendikaları ve kooperatifleri kanaliyle çalıştıkları gazeteleri yönetme ve kontrol etme hakkına sahiptirler.

Zengin, işbirlikçi Peru gazete sahipleri panik içindedirler. Bu kodamanlar «Inter - American Press Society» (SIP), Amerikan Haber ajansları ve diğer Latin Amerika memleketlerindeki işbirlikçi basın tarafından desteklenmekte ve yeni kanunun basın özgürlüğüne son vereceğini haykırmaktadırlar.

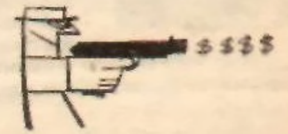
Peru basını, 4 milyonerin elindedir: Petro Beltran Espantiso (Zengin toprak ağası ve Başkan Nixon'un şahsi dostu), ünlü «La Prensa» gazetesi ve daha pek çok yayın bu işbirlikçinindir. İkinci milyoner Manuel Ullua (New York eski valisi Nelson Rockfellerin ajanı olduğu herkes tarafından bilinir), günlük «Expreso» gazetesinin sahibidir. Luis Banchero Rossi (Hamburg ve Milano balıkçılık firmalarının temsilcisi) «Correo» gazetesini yayınlar. Ve Javier Prado (Bankacı) «La Gronica»nın sahibidir.

«Expreso» ve «Extra» gazetelerinde basın işçileri ve gazeteciler, gazetelerini ele geçirmeye hazırlanmaktadırlar. Bu tüm Latin Amerika basınında eşi görülmemiş bir çığır açacaktır. Peruda olduğu gibi, Şili'de de, Kolumbiyada da ve diğer Latin Amerika memleketlerinde de basın sadece sahiplerinin düşünce ve inançlarını ortaya kor, halkın düşünce ve inançlarını değil.

Peruda ticari ilan acentalarının % 80'i Amerikan firmalarının kontrolündedir. Örneğin: Walter Thompson, McCann Ericson Corp., Gran Advertising Inc., Pervensa Advertising, Jennings Publicity, Lawder S. A. and Laver, Katts Pacciones Inc.

Peru basınının gerçek sahipleri bunlardır. İşte yeni kanun bu firmalara ve onlarla işbirliği halinde olan bankacılar, toprak ağaları ve gazete sahibi milyonerlere en büyük darbeyi indirmektedir. Bu nedenledir ki Latin Amerika memleketlerinin satılmış, işbirlikçi basını bangır bangır bağırmıya başlamıştır: Şili'de «El Mercurio», Venezuela'da «El Nacional», Arjantin'de «La Prensa» ve «La Nacion», Ekutor'da «El Universal» ve Kolumbiya'da «El Tiempo» acı acı yeni kanundan yakınmaktadır.

Son 72 saat içinde Peru'da gazete patronlarıyla, gazeteci ve basın işçileri arasındaki uçurum bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır. Solcu Olga dergisinde, dergi sahibi baş yazısında kanun'a saldırmakta, fakat içeri sayfalardaki yazı, rapor ve mektuplar kanunu gönülden desteklemektedir.

Peru'da basın özgürlüğü 5 banka tarafından sınırlandırılmıştır: Credito de Peru, Continental, Gibson, Banco de Reserva ve Banco Industrial. Artık, «Prensa Latina»nın özel muhabiri Sergio Pineda'nın dediği gibi: «Peru basınında çok yakın gelecekte yer alacak olan değişiklikler, bütün Latin Amerika basınını etkiliyecektir. Tabiidir ki Amerika ve onun yerli işbirlikçileri en kızışmış kavgayı verecekler ve dünya kamu oyunu «Basın özgürlüğü elden gidiyor» diye yalan haberlerle doldurmıya çalışacaklardır. Ama şimdiden Peru'da gazeteciler ve basın endüstrisi işçileri, bağlı oldukları sendika ve kooperatifler kanaliyle çalıştıkları gazeteleri kontrol ediyorlar ve yönetiyorlar... Bunun önüne set çekilemez.

KÖPRÜ YAYINEVİ

«Köprü Yayınları sahibi Mehmet Harmancı, 37 yaşında. 1966'da başladığı yayın hayatında güttüğü amacı şöyle açıkladı:

— Yayın hayatına 1966 Şubatında J. S. Schapiro'nun, Çağdaş Düşüncede Toplumsal Tepki'sinin çevirisi ile girdim. Hemen aynı günlerde, Alan Paton'un «Ağla Sevgili Memleket» adlı romanını yayınladım. İlk adımda böyle bir yan yana geliş (üstelik her ikisinin de benim çevirim olduğu dikkate alınırsa) hiç de tesadüfen değildi. Yayımda güttüğüm amaç, Türkiye'de siyasal ve sanat eseri olarak neye ihtiyaç duyuluyorsa, onu belli bir payda karşılamaktı. Kısacası, sanatı da birlikte yürütmekti. Bunun doğrulanması daha sonraki yayınlarımda da ortaya çıkmıştır.

●● Yayınlarınız arasında yerli yazarlar da var, bunları yayınlarken nasıl bir ölçü kullandınız?

— Bu yazarlardan biri sanatçı (Selim Turan), ikisi gazeteci (İlhan Selçuk ve İbrahim Çamlı), birisi de bilgin idi (Niyazi Berkes). Sanat konusunda olan bile, toplum sorununu kurcalıyordu. Berkes'in eseri ise, Türk toplumunun karşısında bulunduğu üç sorunu, islamlık, milliyetçilik ve sosyalizmi, üstelik görgü tanığı olarak değerlendirmiştir. Böyle olunca ilk sorudaki amacımın ölçüyü de teşkil ettiği açıktır. Selçuk ve Çamlı da Sovyet Rusya ve Amerika bakımından aynı şeyi yapmışlardı.

●● Yayınlarınız arasındaki çeşitliliğin etkeni nedir?

— Gene aynı kaygılar... Küba'dan Sosyalist Doğu Avrupa ülkelerinin yazarlarına, Afrika mitolojisinden Varga'nın 20. Yüzyıl Kapitalizmin düşüşünü anlatışına, çağdaş işçi sorunlarından İspanya İş Savaşı'na ve bu arada onun içine çektiği Hemingway'in gerçekçi yalın edebiyatına kadar türlü yayınlarda hep Türk okurunun duyduğu konu ihtiyacını karşılamayı düşündüm.

●● Yayın hayatında karşılaştığınız zorluklar?

— Daha önce konuştuğunuz yayıncılarınkilerden pek farklı değil. Ben şahsen, hiç değilse sol yayınlar hakkında, yayıncıların rekabeti bir yana atarak karşılıklı gelip bir yayın kooperatifi kurmalarını ön görüyorum. Böyle bir girişim dağıtımcıları da daha ciddi olmaya yöneltecektir.

●● Hangi yayınlarınızın izlenmesini tavsiye edersiniz?

— Şimdiye kadar henüz on yedi kitap yayınladım. Bunun için, esasen seçerek yayınladığım bu kitaplar arasında bir seçme yapamıyorum. Ama kesinlikle ön plana alabileceklerim, İspanya İçsavaşı ile Varga'nın, Berkes'in ve Schapiro'nun eserleridir.

ÖNCÜ YAYINEVİ

Öncü Yayınevi Yönetmeni Zeki Öztürk 1934 doğumlu. Erzurum'un Aşkale'ye bağlı Taşağıl Köyü'nden... Milyonların okur - yazar olmadığı ülkemizde, tesadüfen okumuş...

●● Yayınevinin amacı nedir?

— Bugüne değin çıkardığımız yayınlarda amacımı, yıllardır kültürel gelişmemize engel olan, yozlaşmış, şartlandırılmış, gerici güçlere karşı sosyalist mücadelede payımıza düşeni yapmak oldu. Bu mücadeleyi anayasal haklarımız içinde tavizsiz vermek onuru içindeyiz.

●● Yayın hayatınızda karşılaştığınız bellibaşlı güçlükler nelerdir?

— Bütün iyi niyetlerimize karşın, yayınevlerinin ortak dertleri de yok değil. Örneğin dağıtım sorunu bir rezalettir. Kapkaççı ve aracılar, arsız hırsız misali... İlan ve reklam soygun işi... Kitap yasaklamaları, anayasa dışı düzmece raporlar utanç verici...

Daha acısı var: Devrimci yayınevlerinin midir, nedir, bilmem; başlarında şahin misali dönüp duran, akıllar durduracak bir soygun daha var. Mütercimlere soyulmak... Onlar ki, değme yiğit misali, mangalda kül bırakmayan cinsinden. Bir ayağı üstünde kırk yalanla planlarını çok iyi hazırlamış vurguncu takımı... (Yaşantıları şaşılacak gibidir bu azınlıkların...) Nasıl olsa toplumcuyuz ya, biz-bize elbet inanmalıyız(!)... Sizi torbada keklik saydılar mı, deyme onların keyfine... Kitaplarınız tercüme edile dursun, avanslar alınmış nasıl olsa, yıllar geçer böyle. Al sana toplumcu mücadelede bir ayakbağı daha... Sen ki yıllar yılı faşizme, kaba kuvvete, her türlü saldırılara göğüs ger, savcıya, mahkemeye git-gel, kitapların toplansın; kimin yüreği sızlıyor.

●● Sorunlarınıza çözümyolu olarak ne düşünüyorsunuz?

— Daha güçlü olmadan başka çare yok. Bütün toplumcu yayınevleri birleşmeden bu sorunlar kotarılamaz.

Sınıflı toplumların belirlediği sanat ürünleri

Sanat, yaşam ve devrimci kavga bir bütündür!

F. Nihat

Ben burada, 163 no.lu ANT'taki **«Alıcının belirlediği sanat ürünleri»** adlı yazıya biraz değinmek, değmek istiyorum. Hatırlanırsa Tan Oral, yazının sonuç bölümünde **«sanat, sanatçının yaşama olanakları ve sanatın alıcıları arasında önemli ve belirleyici bağlar vardır»** diyor. Ardından **«sanatın, yaşamın ve devrimci kavganın bir bütün olduğunu»**, **«sanatın devrimci kavga içerisinde gelişeceğine inancını»** belirtiyor. Tan Oral tedirginliklerinde, cevap bulmaya çalıştığı sorularda ve cevaplamalarında tamamen haklıdır.

Sanat Sözlüğü

Bu konudaki kargaşalıklar gidip dönüp **sanat** sözcüğü üzerinde polemiklerde düğümleniyor. Çoğu kez **sanat** diye bir tanımlama yapmanın bir soyutlama olduğu ve **sanat ürünü** ile somutlandığı bir gerçektir. Sanatın başlangıçtaki kökeni; **doğayı taklit, doğayla savaş** anlamında bir yaratıcılıktır. İlkel toplumlarda töreler tamamen **sanat ürünleriyle** biçimlenir. Örneğin bir öküz boynuzu. İlkel bir toplumda öküz gücünü **boynuz aracılığıyla doğaya karşı** kullanmak eğilimi yatmaktadır. Burada öküz boynuzu büyü yapan kişiyi davranış ve giysileriyle belirler. Bu belirleyiş giderek kollektif olarak ortaya atılacak bir sanat ürününde etkin bir rol oynayacak ve törelerin, toplum beğenilerinin biçimlenişinde öküz boynuzu şekli aktif bir rol oynayacaktır.

Geleneklerimizde görülen duvara boynuz asma davranışı Hitit'lerden kalma bir yarısıma, aynı şekilde tarlalara dikilen hayvan kurukafaları ise Kırgızlardan kalma birer yapıttırlar. Bunun gibi Kybele'nin biçimlenişi, delta (üçgen) şeklinin bugüne kadar süregelen kilim desenlerinde veya muskalarda görülmesi, başlangıçtaki biçimin bugünü belirlemesinin birer örnekleridir. Bu **gelenekler başlangıçta tabiat güçlerini taklit ederek güçlenme, savaşma yetisi kazanma şeklinde oluşmuştu. Toplumlar daha sonraları daha başka araçlarla tabiatı ve kendilerini değiştirme savaşına girdikleri halde bu yapıtlar günümüzün sanat ürünlerini belirlemekte etkendirler.** Örneğin bir çömlek işçisinin, bir kilim dokuyucusunun davranışları eski kollektif ürünlerle biçimlenmiştir. Şarkısı, türküsü, resmi, heykelcikleri, mimarisi ile bütün Anadolu sanatı bu yolla eskiye bağlılık ve tarihi içindeki toplumsal gelişimlerin sentezini gösterir. Böylelikle toplumsal ahlak yasaları ve beğeni kriterleri belli bir yapı içinde biçimlenerek eskiye bağlılık gösterirler ve ileriye aktarılırlar. Ancak toplum yapısında farklılaşma ve sınıflaşma sonucu ortaya çıkan belli bir kesim, bu ürünlerin sanatla olan ilişkilerini saptamaya başlamıştır. **Sanat** sözcüğü kollektif karakterini kaybetmiş, alıcısı ile belirlenmeye, yaratıcılığı körlenmeye başlamıştır. Babadan kalma taş ustalığı, kuyuculuk, kalfalık, çömlekçilik, basma kalıpçılığı altın varak yapımı, hattatlık... vs. alıcısını iyi belirleyen kişilerin tekelinde toplanmaya başlamıştır. Artık sanat ürünü bir kişinin yetenekleriyle oranlı bir toplum yansımasıdır. Yaratıcılığı kısıtlanmış bir sanatçı doğal gelişim yolunu kendinden öncekileri aşmakta bulur. Böylelikle eski miras da toplum beğenileri pazarında **sanatçı kişiler** aracılığı ile elenmeye uğrar, ticari bir meta olmaya dönüşür.

Sanatçılar!

Günümüzde sınıf atlama özlemi içinde bulunan küçük burjuva sanatçıları burjuvazinin, pazarlama sahibinin isteklerine boyun eğer. Bu sanatçılar **salt sanat** gibi sözler ederlerse de duvar resimleri, ev dekorasyonları, parayla resim, geçim için türkü gibi olaylardan kendilerini sıyıramazlar. Böylelikle toplumun belirlediği, fakat o an için toplumdan özerk gibi görünen **sanat eseri olup olmama yargısı**, topluma beğendirme yarışına çıkmış **usta** sanatçıların tekelinde takılır kalır. Yaratıcılığını, doğallığını çoktan yitirmiş böylesine bir sanat görüşü toplumun eski değerlerine yönelir, onları sömürmeye başlar. O kadar ki bir Hitit güneşi, diskotekteki kızın boynunda, eski bir kilim parçası bir sanat aşığının koynundadır. Oysa öte yanda bu yapıtların yandaşı, örneğin köylü bunlara **asar-ı atika** deyip geçer. Zamanla sürüm öylesine ilerler ki asar-ı atikalar bile geçim kaynağı olur gider. Artık para için dokunan bir kilim parçası, bakır taş, oymacılık, bir toplumsal ürün değildir. Sadece bir işçilik, yaratıcılıktan yoksun bir taklittir. Sürüm alanının dışında kalanlar, **atlı arabaları, man'ları, doç'ları, furgon'ları resimleyen ustalar** yoz olur çıkar. Böylelerine bakan sanatçılar **«Ah! bana verseler de bir resim yapsam»**, **«Şuna bak, bunun neresi arslana benziyor canım!»** gibi takdirler(!) sunar. Oysa bireyin yaşantıyla olan bağlarıyla oranlı *olarak yapıt bir gerçeklik* kazanır. Plak, radyo, filim, gazete... gibi hakim sınıfların belirlediği teknolojik gereçler, **eski kültür değerlerine yeni gerçeklik kazandıranlar** tarafından değerlendirilir. Şoför türküleri **araba, radyo, teyp, pikap** gibi gereçlerle güçlenir, **sürüm alanı** kazanırlar. Gerçekten de yine **anonim bir gereksinmeye** cevaptır bunlar. Bir umut kapısı arayan işçi için, şoför... için dertlerini somutlayan türküler, gazinolar, filimler, gazeteler önemlidir. Asar-ı atika diyen köylü gibi, galeri bilmemkaçtaki sergiye sadece **resim, ressam** gibi tanımlamalar yapıştırır.

Yeni Sanat, Yeni Sanat Ürünleri, Karmaşalık

Oysa öte yanda **artiz** bu işçinin, **şoförün**... gerçek hayatının bir parçasıdır. Bu gerçekliği, sürüme olan katkısıyla belirler, yaşantıyla doğrudan bir ilişki kuran yeni türkücülerin, aranjmancıların, prodüktörlerin var olmasına katkıda bulunur. Anonim bir gereksinme gibi görünürse de bu olay, yine belli bir toplum yapısının ekonomik temelinin belirlediği, dolayısıyla belli tekellere malettiği bir olaydır. Bu durum giderek korkunç dengesizlikler doğurursa da gerçek yaşantının gerçek sanat ürünleri artık bunlardır. Odasına kapanıp resim yapan adam, çatı arasında şiir yazan adam, içki sofralarında, özel evlerde edebiyat yapan adam bu güçlü gerçeklik karşısında silinir gider, yada kendine uyduruk beğeni alanı yaratma çabasına girer. Bu ikinciler kısa zamanda kendilerine **müritler** toplarlarsa da kısa zamanda Tan arkadaşın verdiği örnekte olduğu gibi köy resmi için köy romanı okur, eski kültür değerlerini yaşatmak için fotoğraflarla adım adım Anadolu gerçeklerini yakalar. Hele hele fotoğraflar ve kitaplar da kendileri gibi ortaya çıkmışlarsa iyicene uyduruk bir sanat polemiği çıkar ortaya. Hemen öteye beriye saldırılar başlar, şoför türküleri birer adilik olur, klasik müzik plakları aranjmanlarla yarışa çıkar, kalfaların yaptıkları binalar, gecekondular birer estetik ucubesi olur... olur da olur. **«Bu durumun sonucu nedir»**, **«Geçerli olan yaşantı nedir?»** **«Sanat işte şöyledir»**, **«Arkadaş çok sanatçı bir çocuk»** gibi yanlış ve cevapsız sloganlar karmaşalığı başlar. **Bu karmaşalık sonucu şoför türküsünün, gecekondunun gerçek çözümleri, yanlışları bir türlü ortaya konamaz.**

Sanat Tuzağı, Sanatçı Kim Sorusu

Artık böylesine bir geçiş döneminde sanat sözü o kadar çok çeşitli alanda gerçeklik kazanmıştır ki bir tanımlama, bir somutlama bile anlamsızlık taşımaya başlar. Tedirgin olan her çeşit sanatçı(!) kendinin diğer insanlardan pek farklı olmadığını kavrar. O güne dek sürdürdüğü yemek yeme, yatma, uyuma gibi doğal benzeşimlerin dışında diğer insanlar gibi o da girer savaşa. Anlatım dili bir sanat ürünüdür ürün olmasına ama, dış gerçekliğin içinde ürünlüğünü de yitiriverir. Hemen tuzak hazırdır. **«İşte o sanat değil». Peki hangisi sanat** diye soru sordunuz mu tuzağa düştüğünüzün resmidir. Bunun gibi sorulması, ya da cevaplanması gereksiz bir çok sual var. Böyle bir polemiğe girmek doğal olayların akışı içinde **sanat ürününün** ve **sanatın** oluşumunu beklemek gibi bir determinist görüşe gider ki bu önlenmesi gereken bir konumdur. Soruyu soran, bu bekleyiş içinde kendi sanat yapıtını kanıtlamayı umuyorsa hiç cevap verilmemelidir. Cevap vermek ise oldukça zor bir konum getiriyor. Devrim sonrası toplumlarda bile -ki Küba çok açık örnektir- cevap vermek için cevap vermek, söylemek zorunda oldukları için söylemek, bu konumu bir adım bile ileri götürmüyor.

Sonuç

Bu yazının kendisi bir sonuç zaten. Ancak belli bir gerçekliğe, belli bir anlatım diline sahip olduğu sürece ve bu anlatım dili bir sanat yapıtı olarak tanımlanıyorsa, sanatçı bugün yaşantı ile bağlarını kurabildiği oranda sanatını kullanma olanağı bulacaktır. Yarından çok bugüne sesleniyorsa sanatçı **«zaman propaganda aracı olmak yozdur»** gibi tuzaklara dikkat etmek zorundadır. Savaşan, yaşantı ile bağlarını kuran insanlar bu eski kültür değerlerini olumlama, yenileme hakkına sahiptirler. Sadece gerçekçilikle yetinenler, devrim alanına güçlü bir sanat yapıtıyla çıkmayı bekleyenler ancak **tarihsel birer belge**, müzelerde, eski kitaplarda **«işte şu devrin, şu yapının sanatçısı»** olarak kalmaya mahkumdurlar.

Genç sanatçıların, devrimci sanatçıların **(genç deyince yaşı küçük anlaşılmasın, babamız, hattâ dedemiz yaşında nice genç sanatçılarımız var)** sanat sözcüğü tuzağına dikkat etmeleri, **gereksiz polemiklere girmemeleri**, yaşantı ve savaş alanlarını iyi saptamaları, propaganda, taklit, yoz gibi tepkilere aldırmadan söyleyeceklerini açıkça ortaya koymaları bir zorunluluktur. İlla da sanatçı diye çağrılmak gerekmez, namuslu ve tarihsel eleştirilere açık olmak yeter. Ayrıca bu sözlerden sonra şunu da belirlemek gerekir ki bu kadar hızlı bir değişim içinde devamlı yaratıcı, toplum isteklerini belirleyici, yani olması gerekene yöneltici olmak, yöneltebildiği anda tekrar yeni istekleri, yeni gelişimleri özümleyebilmek, bunları da ömür boyu gerçekleştirmek her babayiğidin harcı değildir. Tan arkadaşın dediklerini hep beraber diyebilmeliyiz, **sanat, yaşam ve devrimci kavga bir bütündür**. Sınıflı toplumların belirlediği sanat ürünleri karmaşalığı da ancak bu yolla çözülebilir.

BÂBIÂLİ BASININDA YENİ DEĞİŞİKLİKLER

BÜTÇEYE kırmızı oy verilmesi ve hükümet buhranı yaratılması nedeniyle başkent olağanüstü çalkantılara sahne olurken, Türkiye'nin politik hayatına yön veren eski hükümet merkezi Bâbıâli de her gün yeni yeni çalkantılara sahne olmaktadır.

Bayrâm öncesinde Bâbıâli'nin en önemli olayı, uzun süreden beri istikrarlı bir yönetim sürdüren Cumhuriyet Gazetesi'nde cereyan etmiş, Ecvet Güresin sekiz yıldan beri sürdürdüğü genel yayın müdürlüğünden ayrılmıştır.

Cumhuriyet'in Ankara Bürosu şefi iken, Cevat Fehmi Başkut'un ayrılmasından sonra genel yayın müdürlüğüne getirilen Ecvet Güresin'in bu görevden ayrılmasının nedeni, son günlerde Hürriyet Grubu'na transfer için yaptığı temaslar olmuştur.

Daha önceki çeşitli yayınlarımızda da belirttiğimiz gibi, uzun süreden beri bir türlü tiraj alamayan Hürriyet Gazetesi, son olarak yeni bir hamle yapmış, Cüneyd Arcayürek, Mete Akyol gibi isimlerle kadrosunu zenginleştirirken, bir yandan da Yaşar Kemal'e «aşk romanı» yazdırtarak tiraj almaya çalışmıştır. Ayrıca hergün bir ilave verilmek suretiyle okuyucu çekilmeğe çalışılmıştır. Bununla da yetinilmeyerek «Bu Gece Sizdeyiz» adı altında yeni bir lotaryacılık düzenlenmiştir. Ne var ki, bütün bu teşebbüsler de umulan sonucu vermemiştir.

Hürriyet yöneticileri bu defa, tiraj almak için sadece lotaryacılığın, renkli ilaveler vermenin, ünlü yazarlara aşk romanları yazdırmanın tiraj rakamını zorlamağa yetmediği kanaatına vararak, gazetenin mutbağında tecrübeli bir gazete yöneticisinin bulunması gerektiğine karar vermişler, bu iş için de Ecvet Güresin'le temas kurmuşlardır.

Bu temasları haber alan Cumhuriyet Gazetesi sahipleri, kendisine karşı güvensizlik duydukları gerekçesiyle Güresin'in iş sözleşmesini feshetmişlerdir. Bu suretle Güresin Cumhuriyet'ten ayrılmıştır. Güresin'in pazarlık halinde bulunduğu Hürriyet Grubu ile anlaşıp anlaşamadığı henüz belli olmamıştır.

Güresin'in ayrılmasından sonra şimdi Bâbıâli'de bütün gözler Cumhuriyet'e çevrilmiştir. Bir süreden beri gazete «genel yayın müdürü» olmadan yönetilmektedir. Bu göreve kimin getirileceği konusunda devamlı spekülasyon yapılmaktadır. Özellikle Doğan Nadi'nin ölümünden sonra Cumhuriyet Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.'nin hisselerinin Yunus Nadi ailesi mensupları arasındaki dağılımının gazetenin politikasını etkileyebileceği, yeni yönetmenin tayininde yine hisse senedlerinin durumunun rol oynayabileceği söylenmektedir. Bununla beraber, halen gazeteyi bilfiil başyazar Nadir Nadi yönetmektedir ve şimdiye kadar Ecvet Güresin'in yazdığı **«Olayların Ardındaki Gerçek»** köşesini de, Nadir Nadi yazmaktadır. Onun yönetiminde Cumhuriyet'in şimdiye kadarki çizgisini sürdüreceği muhakkaktır.

Bâbıâli'de son zamanlarda devamlı tiraj almakta olan gazete Günaydın'dır. Pay kuponu ile oldukça büyük tiraj sağlayan ve halen 280 bin baskıya karşı iadesi en düşük gazete olan Günaydın ikinci sıraya yükselmiştir. Özellikle Demirel aleyhinde açtığı ikinci kampanyanın, 41'lerin Demirel'i yıkmak üzere harekete geçtikleri sıraya rastlaması, Demirel sülalesinin servet dosyaları Günaydın'da açıklanırken bütçeye kırmızı oy verilmek suretiyle hükümetin istifa zorunda bırakılması, bu gazetenin lehinde bir faktör olmuş, okuyucu kitlelerinde Demirel Hükümeti'nin düşmesinde bu gazetenin de payı olduğu kanısı yerleşmiştir.

Bâbıâli'de tirajını koruyan, hattâ kısmen artıran bir diğer gazete de Milliyet'tir. Genel politikası ve başyazılarıyla reformist tutumunu sürdürmekte olan Milliyet, sürekli yazarlarından Kemal Bisalman, Refik Erduran, Ali Gevgilili ve İsmail Cem'in fıkralarıyla zaman zaman daha sola açılmakta, öte yandan Burhan Felek ve Talat Halman'ın yazılarıyla da zaman zaman sağa açılış yaparak denge sağlamaktadır.

Denge politikası gütmeye kalkışıp ölçüyü kaçırarak tam bir dengesizliğe sürüklenen Bâbıâli Gazetesi ise Akşam'dır. Çetin Altan ve İlhami Soysal'ın fıkralarını dengelemek için sık sık özel sektörcü, hattâ Demirel'ci başyazılar yayınlayan Akşam, birinci sayfasıyla da son zamanlarda tam bir bulvar gazetesi hüviyetine bürünmüştür.

Tiraj alabilmek için ramazanda ve ramazan sonrasında uzun süre Kuran ve Peygamberlerin Hayatı ilaveleri veren Akşam, bu yolda tiraj alamadığını görünce, bu defa yüzde yüz bir dönüş yaparak bu defa da resimli roman ilaveleri vermeğe başlamıştır. İzmir'de **Yeni Asır** Gazetesi'nin ofset tesislerinde bastırılan renkli foto - roman ilaveleri haftada üç gün verilmektedir. Ancak bu işin çok daha iyisini Veb ve Tifdruk grubuna mensup magazinler yapmakta olduğundan, Akşam, bundan da umduğu tirajı sağlayamamıştır. Bir zamanlar Türkiye'nin üçüncü gazetesi olan Akşam, şimdi Hürriyet, Günaydın, Saklambaç, Milliyet, Tercüman ve Cumhuriyet'ten sonra yedinci sırada gelmektedir.

Bir zamanlar tiraj merdivenlerinde hayli yükselmiş olan ümmetçi gazeteler ve özellikle Bugün, bir yıldan beri devamlı tiraj kaybetmektedir. Sahibi Mehmet Şevket Eygi'nin hapse girmemek için Türkiye'den kaçmasından sonra Bugün Gazetesi eski ilgi çekiciliğini yitirmiştir. Yine Mehmet Şevket Eygi'ye ait olan Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nin ise varlığı ile yokluğu farkedilmemektedir. Mehmet Şevket Eygi yurt dışına kaçmadan önce «rotatif» satınalmak için dindarlardan büyük miktarda para toplamış, ancak bugüne kadar ne rotatif kurulmuş, ne de rotatifin yüzünü gören olmuştur.

Ya bu hangi tertipten sapıklıktır?

...İhaneti, Bilgiç'çiler nihayet kapkara bir çuval gibi başlarından aşağı geçirmişler ve siyasi tarihin kaydetmediği 41 kişilik bir karnaval geçidi halinde milli irade üzerinde tepinmişlerdir!

Başlarındaki «Ali Baba» ile tam kırk oy haramisidir bunlar!

Siyasi terbiyesizliğin bu türlüsüne kolay rastlanamaz.

Partinin içinde kalıp onun yıkılması için oy kullanmak!

Yok, bu, cinsel sapıklık tertibinden bir siyasal sapıklıktır!

Bir seçmen olarak tepkimi perçinliyeyim:

— Tuuu... Suratlarınıza!

BEDİİ FAİK
(Dünya - 13.2.1970)

İş belden aşağı düşünce!

27 Mayıs MBK'sı Hükümeti Basın Yayın Bakanlarından biri, Türkiye'de sinsi münasebetleri tanzim ve bu bakımdan zorlananları rahatlandırmak için bir kanun getirmiş ve «birleşme evleri» adı altında oteller yaratılması yoluna gidilmişti...

Şimdi ise iktidar şehvetine kapılanlar, turistik tesis olarak inşaa edilmiş büyük otellerimizin odalarını siyasi çiftleşmelerinin yeri olarak seçmişlerdir.

Faruk Sükan, bir büyük Ankara Oteli'nin 710 numaralı odasında, evvelce Turgut'la halvet olmuş, Günaydın Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürüyle de gizlice buluşmuştur.

Eskiden iki erkek uzun boylu böyle bir yere kapanırsa, zehirli diller dedikodu yaparlardı.

AP içindeki ihanetlerden sonra otel odalarındaki bu buluşmaları kimse yadırgamaz oldu artık...

«Birleşme evleri» kanunu var ya...

Kim ne diyebilir?

(Son Havadis - 15.2.1970)

Kral Faysal'ın komisyoncusu!

Bazı vatandaşlar hac için biriktirdikleri paralarla yol, çeşme, köprü, hamam gibi hayırlı işler yapıyor; hacca gitmekten vazgeçiyorlarmış. Maalesef bu haberlerden üçü Bugün'de de basılmıştır.

Değil çeşme ve köprü yaptırmak, bin tane cami yaptırsa yine de bu farzdan, bu dini borçtan kurtulmuş olmaz.

Meşhur, «Fetâvâ'yı Fevziyye» kitabında şöyle bir fetva görmüştüm.

Sual: Zeyd-i müslim gazaya mı, yoksa hacca mı gitmek evlâdır?

Elcevap: Hacca gitmek evlâdır.

Demek ki, farz hac ibâdeti, kâfirlerle savaştan bile mühimdir. Her müslüman onun için para biriktirmeli ve bu parayı başka işlere harcamamalıdır.

Bu fakir Bugün'ün fiilen başında olsaydım, Allah'ın izniyle böyle hatâlara meydan vermezdim.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 14.2.1970)

ANT'IN NOTU: Şu yukarıdaki satırlar dahi, Eygi'nin, «din mücahitliği» kisvesi altında, aslında Amerikan emperyalizminin kuklası Kral Faysal'ın emrinde olduğunun delilidir. Türkiye'nin dövizini Suudi Arabistan'a sızdırmakla görevli olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Şüphesiz kendisi de bu hizmetinin karşılığını «allahın izniyle» almaktadır. Yoksa, bir yıldan beri yurt dışında neyle dolaşır, neyle geçinirdi?

---

haftanın karikatürü

SUNAY Çankaya Köşkünde Yumurcağı kabul etti

Cumhurbaşkanı İlker'in filimdeki yaramazlıklarını seyrederken "VAY YUMURCAK, VAY!" dedi

(Hürriyet - 15.2.1970)

ÇANKAYA 1970

ANT * Haftalık Dergi * Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN * Sorumlu Müdürü: OSMAN S. AROLAT * Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN * İdare Yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 İSTANBUL * Tel.: 27 81 09 * P.K. 934 — Sirkeci İSTANBUL * Dizgi ve Tertip: E S İ N MATBAASI * Klişe: E S E R KLİŞE * Baskı: VATAN MATBAASI

* Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A.Ş.—Cağaloğlu-İstanbul, Tl.: 27 38 54 * İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL Tel.: 27 89 49 * Abone Şartları: Yıllık 50 Lira, Altı Aylık 25 Lira, Üç Aylık 15 Lira * İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları, yüzde 50 indirimlidir * Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır * Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruştan kabul edilir.